

✠
ЧАСОПИС ЕПАРХИЈЕ
ГОРЊОКАРЛОВЧКЕ

СВЕТИ ГАРА ГОРЊОКАРЛОВЧКИ

• ИЗДАВАЧКА УСТАНОВА МАРТИРИА • ГОДИНА XV • БРОЈ 34 • ЈУЛ 2016 •

190 ГОДИНА
ХРАНА РОЂЕЊА СВЕТОГ
ЈОВАНА КРСТИТЕЉА У ТОПУСКОМ
(1826 - 2016)

СВЕТИ

САВА

ГОРЊО

КАРЛОВАЧКИ

75 Шедамдесет пет година
од страдања свештеномученика
Сава горњокарловачког и свештенства

Свети Сава горњокарловачки
Аутор: Татјана Делека, иконописац

Свети Сава горњокарловачки

Излази са благословом Његовог
Преосвештенства Епископа
горњокарловачког г. Герасима

Издавач:

Епархија горњокарловачка
Издавачка установа
„Мартирија”

Предсједник уређивачког одбора:

Његово Преосвештенство
Епископ горњокарловачки
г. Герасим

Главни и одговорни уредник:

Архимандрит
Наум (Милковић)

Графичка припрема и дизајн:

Протопрезвитер-ставрофор
Славиша Симаковић

Чланови редакције:

Протопрезвитер-ставрофор
Славиша Симаковић
Игуман Георгије (Станковић)
Протопрезвитер Саша Умићевић
Протонамјесник Предраг Сушић
Чтец Саша Лончина
г. Синиша Таталовић

Адреса уредништва:

Епархија горњокарловачка
Издавачка установа „Мартирија”
Карловац; Славе Рашкај бр. 14

Контакт:

телефон: 00385 (0)47 642 531
факс: 00385 (0)47 642 532
e-mail: naum.m89@gmail.com

Тираж:

1.000 примјерака

Штампа се средствима Епархије
горњокарловачке. Часопис није
намијењен за продају.

Ваше донације намијењене нашем
издаваштву можете уплатити на
жиро-рачун Епархијског управног
одбора Епархије горњокарловачке:

IBAN HR57 2484 0081 1025 9512 2
Raiffeisen BANK Austria d.d.

Рукописи и фотографије се не
враћају. Текстови и прилози
објављени у часопису представљају
ставове аутора.

ISSN 1334-3467

ЧАСОПИС ЕПАРХИЈЕ
ГОРЊОКАРЛОВАЧКЕ

СВЕТИ САВА ГОРЊОКАРЛОВАЧКИ

• ИЗДАВАЧКА УСТАНОВА МАРТИРИЈА • ГОДИНА XV • БРОЈ 34 • ЈУЛ 2016 •

Будимир Кокотовић

ЕПИСКОП ГОРЊОКАРЛОВАЧКИ др МАКСИМИЛИЈАН ХАЈДИН

*Поводом 80 година од смрти - Доласком у Епархију, сагледао је све
проблеми и потешкоће са којима се епархија сусретала....*

.....стр. 4

Милан Воркапић

УНИЈА У ТРЖИЉУ

*Многи нису вјеровали да је такво нешто могуће и згрануто
су гледали својега свештеника у другој цркви и одори.*

.....стр. 9

протојереј Антоније Владимиров

ПЕТРОВСКИ (АПОСТОЛСКИ) ПОСТ

*Тиховање-исихија, сједињено с молитвом, заиста обнавља човјекове
душевне и тјелесне снаге, избаља га од стреса...*

.....стр. 11

Митрополит Лимасола (Лемесоса) Атанасије

ВЕЛИКО ИМЕ ЖЕНЕ

*Моје повиновања је нит која ме повезује
са Христом и с вјечним животом.*

.....стр. 13

Свети Лука Кримски

ЗА РОДИТЕЉЕ: ОДГОВАРАЈТЕ ПРЕД БОГОМ ЗА СВОЈУ ДЈЕЦУ

*...јер свако словесно поучавање или педагошко умијеће није ништа,
оно је празно у поређењу с примјером који дјеца виде у родитељима...*

.....стр. 15

Мирко Врањеш, студент ПБФ у Београду

АРХИЕПИСКОП ДАНИЛО II

*Ова духовна громада у многоме је значајна за наш народ и историју
уопште и тиме је задужио нас, потоња поколења и нараштаје...*

.....стр. 18

Нинко Поткрајач

СКРНАВЉЕЊЕ (фебруар 2015.)

*И кад буде снијег све покрио, нема цвијета, не види се трава,
нека увијек буде међу нама, само слога Србина спасава!*

.....стр. 26

Старац Јефрем Аризонски

ПОЈАВЉИВАЊЕ МАНАСТИРА ОВДЕ...

*Сваки манастир је тврђава Божја и појава светоотачка.
Сваки манастир благосиља цео крај где је подигнут.*

.....стр. 27

www.eparhija-gornjokarlovacka.hr

АКТУЕЛНОСТИ

*Вијести преузете са интернет
презентације епархије горњокарловачке*

.....стр. 28

ЕПИСКОП ГОРЊОКАРЛОВАЧКИ - др МАКСИМИЛИЈАН ХАЈДИН

Поводом 80 година од смрти - Доласком у Епархију горњокарловачку, епископ др Хајдин, сагледао је све проблеме и потешкоће са којима се Епархија сусрета...

Породица Хајдин потиче из српског села Хајдине код Гомирја, у Горском Котару у Хрватској. Отац Епископа Максимилијана био је угледни трговац, па се са својом породицом из Хајдина преселио у Нови Сад. У Новом Саду 21. августа 1879. године добили су сина, који је на крштењу у Саборном храму добио име Милан. Касније се због трговачког пословања породица Хајдин преселила у Београд, где је Милан завршио основну школу, а Српску православну велику гимназију завршио је у Сремским Карловцима. Правни факултет је завршио у Загребу, где је промовисан и за доктора правних наука. Кратак период радио је у једној угледној адвокатској канцеларији у Загребу, као адвокатски приправник.

Године 1906. одлази у Сремске Карловце где прима монашки постриг и ванредно завршава Карловачку богословију. На монашењу је добио име Максимилијан. По благослову Патријарха Георгија Бранковића, Епископ темишварски др Георгије Летић, рукоположио је монаха др Максимилија у Саборном храму у Сремским Карловцима 26. октобра исте године.¹ Као дворски монах стекао је верног пријатеља архиђаконa др Иринеја Ђирића, потоњег Епископа бачког.

За време Великог рата, архиђакон др Максимилијан боравио је у патријаршијском двору у Сремским Карловцима. Једне ноћи у двор је упао један мађарски поручник и обавестио укућане да се у року од једног сата иселе. Епископу Мирону је наређено да оде у Нови Сад и да се тамо привремено насели у владичански двор. Остали укућани: архиђакон др Иринеј Ђирић, синђел Максимилијан Хајдин, Георгије Бекић дворски архивар, Методије Суботин и монах др Филарет Гранић, изашли су из двора без личног пртљага и упутили се у манастир Ковиљ. Тамо су стигли пред зору и примио их је архимандрит Георгије Видицки.² Неколико дана касније у манастир Ковиљ дошао је мађарски поручник Томеј инсистирајући да се преда оружје које се крије у манастиру, као и да се монаси иселе. Архимандрит Видицки позвао је Епископа др Георгија Зубковића и затражио помоћ у вези овог инцидента. Убрзо је поручник Томеј отишао из манастира, а монаси су остављени на миру.

Од 1906. до 1920. године др Максимилијан Хајдин био је подбележник, а потом и бележник архиђакезе сремско-карловачке и за то време

рукоположен је у чин ђаконa и презвитера (1912. године), прошавши све чинове.³

Архимандрит др Максимилијан Хајдин, изабран је за титуларног Епископа Сремске Митровице 6. децембра 1920. године. Хиротонисан је за Епископа 2. јануара 1921. године.⁴

Након смрти Епископа далматинског Данила Пантелића, 1927. године, Епископ др Максимилијан једногласно је изабран за Епископа далматинског на Светом архијерејском сабору 1928. године. На катедри далматинских архијереја остао је до 1931. године.

Године 1930. основана је Епархија загребачка са седиштем у Загребу, од делова Епархија горњокарловачке (Сисак и цела Словенија) и пакрачке (окружни протопрезвителијат

¹ Српски Сион, 1906.стр.562.

²Види: Искруљев Тоша, Распеће Српског народа у Срему 1914 године и Маџари, Нови Сад 1936, стр. 167; Дневник епископа Мирона, свеска 2

³Сава епископ шумадијски, Српски јерарси од деветог до двадесетог века, Београд, Подгорица, Крагујевац, 1996., стр. 306.

⁴Сава епископ шумадијски, Епархије и епископи 1920-1970., Српска православна црква, Београд 1971., стр.508

бјеловарски).⁵ За администратора новоосноване Епархије, Синод је именовао Епископа др Максимилијана.

Епископ горњокарловачки Иларион Зеремски умро је 1. јануара 1931. године у Плашком, а на ванредној седници Синода 2. јануара, за администратора упражњене Епархије именован је Епископ др Максимилијан. На сахрани Епископа Илариона у име Патријарха српског опростио се Епископ Хајдин беседом⁶, а у име свештенства Епархије горњокарловачке опроштајну беседу изговорио је протојереј Ђуро Орлић, архијерејски намесник у Оточцу.

На Архијерејском Сабору у октобру 1931. године за Епископа упражњене Епархије горњокарловачке изабран је једногласно Епископ далматински др Максимилијан Хајдин, а на његово место у Епархији далматинској постављен је викарни Епископ сремски др Иринеј Ђорђевић. Епископ Хајдин задржао је администрацију у Епархији загребачкој.

Свечано устоличење новоизабраног Епископа далматинског др Иринеја обавио је Епископ др Максимилијан као члан Светог архијерејског синода, а у име Српског патријарха Варнаве, 17. јануара 1932. године у Шибенику.

Епископ др Максимилијан Хајдин, свечано је устоличен у Саборном храму у Плашком 24. јануара 1932. године. У трон горњокарловачких архијереја, у име Светог архијерејског синода, увео га је његов дугогодишњи пријатељ Епископ бачки др Иринеј Ђирић. Након устоличења, Епископ др Максимилијан одржао је пригодну беседу и изнео програм којим ће ићи као Епископ горњокарловачки.⁷

Доласком у Епархију горњокарловачку, епископ др Хајдин, сагледао је све проблеме и потешкоће са којима се Епархија сусретала. Године 1932. упутио је Светом архијерејском синоду Српске православне цркве извештај (бр.398/1932) о подели подручне му Епархије на архијерејска намесништва, као и постављење нових архијерејских намесника:

1. Бихаћко са седиштем у Бихаћу; са црквеним општинама: из среза Бихаћ: Бихаћ, Врточе, Дољани и Притока; из среза Цазин: Врело, Глиница, Кладуша, Рујница; из среза Босанска Крупа: Збориште и Пишталине Отока. За архијерејског намесника именовао је протојереја Илију Илића.

2. Босанско Крупско са седиштем у Босанској Крупи; са црквеним општинама: из среза Босанска Крупа: Босанска Крупа, Бушевићи, Добросело, Дубовник, Ивањска, Јеслица, Радић Велики, Рујишка Велика, Суваја и Хашани. За архијерејског намесника именовао је протојереја Стојана Врашњевића.

3. Вргинмостанско са седиштем у Топуском; са

црквеним општинама: из среза Вргинмост: Блатуша, Бовић, Вргинмост, Кирин, Перина, Сјеничак, Славско поље, Стјепан, Топуско и Чемерница. За архијерејског намесника именовао је јереја Петра Галогажу, пароха у Топуском.

4. Глинско са седиштем у Глини; из среза Глина: Бачуга. Бојна, Брезово поље, Бузета, Влаховић, Глина, Градац велики, Градац мали, Драготина, Класнић, Мајске Пољане, Обљај, Хајтић и Шушњар. За архијерејског намесника именован је протојереј-ставрофор Никола Ерцеговац.

5. Карловачко са седиштем у Војнићу; из среза Карловац: Карловац, Марин до; из среза Војнић: Будачки горњи, Будачки доњи Крњак, Војнић, Клокоч, Коларић, Крстиња, Перјасица, Полој, Скрад, Требиња, Тушиловић и Утиња. За архијерејског намесника именован је протојереј Михаило Медаковић.

6. Кореничко са седиштем у Кореници; из среза Кореница: Бјелопоље, Буних, Врело, Дебело брдо, Кореница, Крбавица, Травица, Плитвичка језера⁸; из среза Слуњ: Кордунски Љесковац и Садиловци. За архијерејског намесника именован је протојереј-ставрофор Михаило Стакић.

7. Костаничко-Дворско са седиштем у Костајници; срез Костајница: Дубица, Комоговина, Костајница, Курузари, Меченчани и Слабиња; из среза Двор: Зрињски Брђани, Двор, Јаворањ, Јураковац (Шегестин), Љубна (две парохије), Рујевац, Шакаилије и Жировац. За архијерејског намесника именован је протојереј Јован Рајачић.

8. Оточко са седиштем у Оточцу; из среза Оточац: Брлог, Врховине горње, Врховине доње, Дабар, Дољани вилићки, Залужница, Оточац, Шкаре, Швица и Трујански; из среза Бриње: Водотеч и Лучане; из среза Перушић: Кленовац и Косињ; из среза Сењ: Сењ. За архијерејског намесника именовао је протојереј Ђуро Орлић.

9. Петрињско са седиштем у Петрињи; из среза Петриња: Блиња, Вукошевац, Градуша, Жунци, Јошавица, Петриња, Свиница, Старо село, Тремушњак и Четвртковица; из среза Костајница: Живаја, Меминска, Раусовац и Црквени Бок. За архијерејског намесника именовао је протојереј Родољуб Пајић, парох у Петрињи.

10. Плашчанско са седиштем у Српским Моравицама; из среза Огулин: Гомирје, Дубраве, Дражица, Јасенак, Јасеница, Муњаве, Огулин, Плашки, Поникве; из среза Врбовско: Српске Моравице; из среза Сушак: Сушак-Ријека; из среза Делнице: Војни Тук. За архијерејског намесника именовао је протојереј Владимир Дујић.

11. Слуњско са седиштем у Слушници; из среза Слуњ: Благај, Бухач, Вељун, Машвина, Мочил, Примипље, Радовица, Слуњ – Слушница, Тоблић и Тружић. За архијерејског намесника именовао је јереј Никола Радмановић.

5 Исто, стр. 515.

6 Беседа епископа др Максимилијана на погребу епископа Зеремског штампана је у Гласнику Српске патријаршије, 1931. године, бр.2-3, стр.27-28.

7 Гласник Српске православне патријаршије, 1932. бр.2., стр.28

8 Парохија Плитвичка језера основана је у време владике Максимилијана.

У вези одлуке Светог архијерејског синода⁹ у предмету организације црквених општина у срезovima: Госпићком, Удбинском, Грачацком и Доњолапачком у Епархији горњокарловачкој, Епископ др Максимилијан извештава да је та четири среза поделио на три архијерејска намесништва:

1. Грачацко са седиштем у Зрмањи; из среза Грачац; Брувно, Грачац горњи, Грачац доњи, Зрмање, Кик, Мазин, Плоча, Прибудић, Вел. Попина и Штикада. За архијерејског намесника именован је јереј Милан Рајчевић, парох у Зрмањи.

2. Кравско са седиштем у Дољанима Личким; из среза Удбина: Вусић, Јошан, Комић, Мекињар, Мутилић, Подпача и Средња гора; из среза Доњи Лапац: Добросело, Дољани лички, Доњи Лапац, Небљуси, Осредци, Срб, Суваја и Тишковац. За архијерејског намесника именован је јереј Петар Мајсторовић.

3. Личко са седиштем у Медаку; из среза Госпић: Вребац, Дивосело, Госпић, Медак, Могорић, Острвица, Почитељ, Радуч, Смиљан и Широка Кула. За архијерејског намесника именован је протојереј Јован Трбојевић.

На седници Светог архијерејског синода у Београду 23/10 марта 1932.године, извештај Епископа др Максимилијана је усвојен.¹⁰

Благословом Епископа Хајдина, Епископ бачки др Иринеј руколожио је у Саборном храму у Новом Саду, ђаконa Николу Богуновића, секретара Црквеног суда Епархије горњокарловачке, у чин презвитера.¹¹

У 1932. години Епископ др Маскимилијан рукоположио је у ђаконски и свештенички чин кандидате:

Јована Бјеговића из Дивосела за ђаконa 1. Маја, а 2. маја за презвитера у Храму Рождества Св. Јована Претече у манастиру Гомирје. Том приликом произвео је јеромонаха Димитрија Поповића, управитеља манастира у чин игумана; Лазара Чавића из Јураковца, за ђаконa 3. маја у манастиру Гомирје, а 4. маја за презвитера у Саборном храму у Плашком; Јанка Бјеговића из Дивосела за ђаконa 2. маја у манастиру Гомирје, а за презвитера 3. маја у Саборном храму у Плашком; Димитрија Скорупана из Плашког, за ђаконa 10. Јула, а сутрадан за презвитера у Саборном храму у Плашком; Мила Комадину из Плашког, за ђаконa 11. Јула, а за презвитера 12. јула у Саборном храму у Плашком; Николу Вучковића из Српских Моравица, 12. јула за ђаконa, а 13. јула за презвитера у Саборном храму у Плашком; Мирка Вишњића из Свинице, за ђаконa 13. Јула, а за презвитера 15. јула у Саборном храму у Плашком; Илију Драгаша из Дивосела, 14. јула за ђаконa, а 16. јула за презвитера у Саборном храму; Ђуру Буvara из Комоговине, за ђаконa 15. Јула, а

за презвитера 17. јула у Саборном храму; Милу Перучу из Горњег Будачког, за ђаконa 13. Августа, а за презвитера 14. августа у Саборном храму у Плашком; Душана Шушњара из Плашког, за ђаконa 14. Августа, а за презвитера 15. августа у Саборном храму; Бранка Јакшића из Српских Моравица, за ђаконa 15. Августа, а 16. августа за презвитера у Саборном храму и Милу Капелата из Отоке, за ђаконa 19. Јануара, а за презвитера 20. јануара у Саборном храму у Плашком.¹²

На празник Цвети 24. априла 1932. године, Епископ др Максимилијан посетио је Епархију загребачку. Том приликом осветио је на Цвети Саборни храм Светог Преображења у центру Загреба. На Архијерејској Литургији коју је служио епископ Хајдин са осморицом свештеника, рукоположио је у свештенички чин ђаконa Михајла Радека, а свршеног богослова Јована Бјеговића у чин ђаконa.¹³

На позив епископа др Максимилијана, патријарх српски Варнава Росић посетио је Епархију загребачку. Том приликом дана 19. јула 1932. године, патријарх Варнава осветио је новоподигнути храм Светог Саве у Цељу (Словенија) заједно са Епископима бачким др Иринејем Ђирић, горњокарловачким др Максимилијаном Хајдином и тузланским др Нектаријем Круљом.¹⁴

На јесењем заседању Светог архијерејског сабора, за митрополита загребачког, изабран је Епископ нишки Доситеј Васић. Свечано устоличење у Саборном храму у Загребу обављено је 9. априла 1933. године. У име Светог архијерејског синода, у трон је новог митрополита увео Епископ др Маскимилијан, администратор Епархије загребачке.

Дана 2. августа 1933. године, у храму Светог пророка Илије у Врбовском, Епископ др Максимилијан, рукоположио је у чин ђаконa свршеног богослова Марка Вучковића, кога је 3. августа рукоположио у свештенички чин у манастирском храму у Гомирју. Свештеника Вучковића Епископ је упутио на праксу у Српске Моравице.

На редовној седници Епархијске конзисторије у Плашком, дана 1. септембра 1933. године Епископ др Максимилијан именовао је јереја Радугу Станисављевића за сталног пароха у Кореници, са 1. октобром 1933. године. На седници је одређена комисија за практично испитивање за сталног парохијског свештеника у коју су ушли редовни чланови:

1. Протојереј Исак Пејановић, архијерејски заменик и члан Епархијског Црквеног Суда у Плашком за догматско и полемичко Богословље;

2. Протојереј Јован Воркапић, професор

9 Син.бр. 259/Зап.121 и Син.бр. 453/Зап.205; Архив Светог архијерејског синода, кутија 1932.

10 Син.бр 441/Син.бр. 1000 од 23/10 март 1932.; Архив Светог архијерејског синода, кутија 1932.

11 Гласник Српске патријаршије, 1932, бр.27., стр. 417.

12 Извештај Светом архијерејском синоду за 1932.годину.

13 Освећење обновљене цркве храма Светог Преображења у Загребу, Гласник Српске патријаршије, 1932, бр.10., стр. 157 – 158.

14 Два извештаја из Цеља, Гласник Српске православне патријаршије, 1932., бр.17. стр. 265-266

катихета у пензији у Петрињи, за морално Богословље и катихетику;

3. Протојереј Гено Илић, парох у Госпићу, за пастирско Богословље и литургику;

За чланове заменике редовних испитивача, именовани су: протојереј Михајло Медаковић, парох и архијерејски намесник у Војнићу; јереј Василије Бањанин, професор катихета у пензији у Карловцу, и протојереј Јован Рајачић, парох и архијерејски намесник у Костајници.

Такође на тој седници потврђен је пријем јеромонаха Нектарија Дазгића у братство манастира Гомирје.

У храму Рождества Пресвете Богородице у Садиловцу, дана 14. октобра 1933. године, епископ др Маскимилијан рукоположио је у чин ђакона Милутина Варду, а за презвитера рукоположио га је у Саборном храму у Плашком 22. октобра исте године, упутивши га на праксу у Бихаћ.

Дана 1. октобра 1933. године, епископ др Маскимилијан посетио је парохију у Садиловцу, срез Слуњ. У храму Рождества Пресвете Богородице служио је заједно са својим свештенством архијерејску литургију. На крају службе, епископ је беседио о „Узорној Мајци“ коју је изговарао у песничком заносу. Након тога уследио је свечани банкет у парохијском дому.¹⁵

У својој Божићној посланици за 1934. годину, епископ др Маскимилијан говори: „... о песми анђела, коју слуша и чује све што је Бог створио, изузев човека. Због тога човек кује убојно оружје за нове покоље и ратове, пошто убојна вика заглашује анђелску песму: мир, међу људима добра воља. Са овим је сликовито излагање човечијег живота у крви, да би се прихватила тема: старијих – управљача према млађима; о дужностима, које проистичу из права. Људи са овако противположним особинама се не могу на други начин спојити, већ само кроз љубав Божију. Тако ће постати једно тело, које ће имати једног Цара – Бога љубави“.¹⁶

Свети архијерејски синод својом одлуком од 19. фебруара 1934. године под бројем 66/Зап. 261, а на основу члана 18 у вези члана 267 Црквеног Устава, а на предлог Епископа горњокарловачког др Маскимилијана Хајдина (Е.А. бр 94/јануара 1934), изволио је дозволити, да се архијерејско намесништво Крбавско, од сада зове „Православно Архијерејско Намесништво Крбавско-Прилошко“.¹⁷

На архијерејској Литургији у Саборном храму у Плашком, дана 17. априла 1934. године, Епископ др Маскимилијан, произвео је у чин протојереја: јереја Милана Рајчевића пароха у Зрмањи, јереја Петра Голгажу пароха у Топуском, и јереја Бранка Дречу пароха у Бихаћу.¹⁸

15 Види: Гласник Српске православне патријаршије, 1933., бр.42-43; стр. 682-683

16 Епископ горњокарловачки др Маскимилијан Хајдин, Божићна посланица за 1934.годину

17 Архив Светог архијерејског синода, кутија 1934.

18 Гласник Српске православне патријаршије, 1934., бр. 18-19.

У клир Епархије горњокарловачке, примљен је игуман Методије Суботина (бивши управитељ манастира Привина глава), и постављен је 1. маја 1934. године на парохију у Врбовском, на место јеромонаха Дамаскина Венчанског који је отишао у Епархију бањалучку. Такође, у клир је примљен и јереј Богољуб М. Таковић, парох у Мекиспорту у Америци, на основну канонског отпуста епископа Мардарија Ускоковића (Е.А. Бр. 149/1934).

На архијерејској Литургији у храму Светих Архангела Михајла и Гаврила у Костајници, епископ др Маскимилијан рукоположио је у чин ђакона Јована Обреновића дана 26. августа, а за презвитера 28. августа 1934. године у храму Успења Пресвете Богородице у Кукурузарима. Свештеник Обреновић је одређен за помоћника архијерејском намеснику костајничком.

Дана 20. августа 1934. године Епископ је посетио парохију у Дубици у којој је последњи пут архијереј боравао 1894. године. Сутрадан је владика служио архијерејску Литургију уз саслужење локалних свештеника.

Епископ др Маскимилијан руколожио је дана 15. фебруара 1935. године у Саборном храму у Плашком у чин ђакона Николу Алексића из Госпића, а за презвитера у дворској капели Светог Јована Претече у Плашком у свештенички чин дана 17. фебруара исте године. Те године у Саборном храму у Плашком рукоположени су у ђаконе Петар

Николић, дана 17. марта, а Мане Лазић 31. марта.

На основу канонског отпуста од патријарха српског Варнаве (Е.А.П.бр.1575), Епископ др Максимилијан примио је у клир јеромонаха Теофана Драгутиновића. У Саборном храму у Плашком Епископ др Максимилијан рукоположио је у свештенички чин: ђакон Петра Нинковића (30. јуна) и Ману Лазића (1. јула), а за ђакон 30. јуна 1935. године Павла Дожића. У октобру је Епископ рукоположио за ђакон и презвитера, Георгија Вукелића из Дражице и упутио га на праксу свештенику у Дражици.¹⁹

Епископ др Максимилијан као Епископ горњокарловачки, успео је да среди богати архив горњокарловачке Епархије у владичанском двору у Плашком. Архивска грађа се сређивала неколико година, а сада се налази у државном архиву у Загребу.

На Богојављење 1936. године, Епископ др Максимилијан рукоположио је у Саборном храму у Плашком, Симеона Матића из Српских Моравица, а сутрадан на славу дворске капеле у чин презвитера, док је Илију Тука из Зрмање рукоположио у чин ђакон. Сутрадан 21. јануара, рукоположен је у чин свештеника у дворској капели и упућен на праксу код свештеника у Зрмањи.

Као одличном правнику и богослову, Епископу др Максимилијану Хајдину, допала је част да буде извесно време члан Већког Црквеног суда, као и у два маха члан Светог архијерејског синода. За свој обилан рад и заслуге одликован је орденом Светог Саве првог, другог и трећег степена; затим орденом Југословенске круне са лентом првог степена, орденом Светог Грба првог степена, орденом Полоније реституте и свим црквеним одличјима. Написао је више студија на правне и богословске теме.

Средином фебруара 1936. године, као члан Светог архијерејског синода, присуствовао је седници у Сремским Карловцима. Након тога упутио се у Београд ради завршетка важних црквених послова

у Министарству правде. У понедељак 24. фебруара, Епископу др Максимилијану је нагло позлило. Лекари су констатовали запаљење плућа и срчану малаксалост и одмах је упућен у санаторијум Живановић. Ту су о њему бринули др Берић и др Костановић. У уторак 25. фебруара у 4:30 ујутру, епископ др Максимилијан се упокојио у Господу.

Ковчег са телом Епископа Хајдина из санаторијума пренето је истог дана у храм Вазнесења у Београду, а у среду 26. фебруара, патријарх Варнава са члановима Светог архијерејског синода служио је заупокојену литургију и опело. Ковчег је у среду увече упућен брзим возом у Плашко.

Свети архијерејски синод у ванредном задесању изабрао је митрополита загребачког Доситеја Васића за администратора упражњене Епархије горњокарловачке.

Дана 28. фебруара у Саборном храму у Плашком заупокојену литургију служио је Митрополит Доситеј са Епископима бачким др Иринејем и далматинским др Иринејем. На опелу у име Патријарха српског Варнаве опростио се Митрополит Доситеј, а у име Светог синода, Епископ бачки др Иринеј. На опелу, од Епископа горњокарловачког опростили су се у име свештенства и народа свештеници: Иса Пејановић и Јован Рајичевић.

Ковчег са телом Епископа др Максимилијана Хајдина, сахрањен је у крипти Саборног храма у Плашком.

Гроб Епископа горњокарловачког др Максимилијана Хајдина оскрнављен је од стране усташа почетком рата 1941. године. Посмртни остаци су му пренети на гробље, где су сахрањени без икаквог обележја, тако да се дуго није знало где му је гроб.

Године 2007. случајно су пронађени посмртни остаци Епископа др Максимилијана на месном гробљу у Плашком. Дана 25. јула 2012. године на славу Богородичиног манастира у Доњем Будачком – Горица, похрањени су земни остаци у новосазидану гробницу иза олтара манастирског храма, Епископа горњокарловачких Лукијана Мушицког, Евгенија Јовановића и др Максимилијана Хајдина.

19 Акт: Е.А. Бр. 1344, 1935, од 14. октобра 1935.

УНИЈА У ТРЖИЋУ

Многи нису вјеровали да је такво нешто могуће и згрануто су гледали својега свештеника у другој цркви и одори.

Говорећи о притисцима на Православље, незаобилазни облик одвраћања Срба од своје вјере је тзв. унија. Обзиром да су неки православни поклекнули и постали унијати, сматрам да је потребно и о томе проговорити, јер се злокобни дах уније осјетио се и у Тржићкој парохији.

Унијати (лат. *unire* - ујединити, сјединити) су православци који су под политичким или материјалним притиском „поново сједињени” са римокатоличком црквом тако што су признали папину власт и догму филиокве (догма римокатоличке цркве која исказује да св. Дух исходи „од Оца и Сина”, док православна црква вјерује да исходи само од Бога-Оца), а задржали своје раније црквено устројство, црквени језик и причешћивање у оба вида (и крухом и вином). Римокатолици их називају и гркокатолицима.

Жртва унијаћења је био поп Никола Гаћеша у Тржићу. Ово је први и последњи покушај унијаћења на овом просторима па заслужује детаљнији осврт, поготово што је ријешен на посебан начин.

Никола Гаћеша се родио у Тржићу 27.02.1785.

године у граничарској кући број 6. Три године је похађао њемачку школу у Тоуњу, а потом у Клирикалном училишту у Плашком 1804. и 1805. године. Оженио се 1805. године Милицом, кћерком тржићког пароха Јована Латаса који је столовао у цркви Св. апостола Петра и Павла. На тражење владике горњо-карловачког Мојсија Мијоковића, генерал-команда Гаћешу отпушта из војне службе како би био рукоположен у свештенички чин. Но, само мјесец дана касније генерал-команда опозове своју одлуку и Никола остаје седам година у војсци као обичан војник. Послије коначног изласка, владика га 12.02.1816. године рукоположи за свештеника и Никола постаје капелан у Тржићу код таста Јована Латаса. Капеланска служба није обезбјеђивала довољно средстава за живот па Никола покушава добити парохију, али безуспјешно. Тада је имао шесторо дјеце и живио крајње скромно - на рубу глади. Најстарији син Симо треба поћи на школовање што је за капелана Гаћешу био непремостив проблем. Пратећи га и добро процјењујући његов тежак положај римокатолички плован из Тоуња наговара Гаћешу да упути молбу унијатском владика у Крижевцима да му прими сина Симу на школовање. Никола Гаћеша попушта и пише у Крижевце. Већ шести дан добија негативан одговор, „јер му син није гркокатолик”, односно унијат. Позивају га у Крижевце ради договора и савјета што учинити. Гаћеша одлази од 18. до 30.11.1819. године. Љубазно је примљен и богато чашћен од тамошње унијатске цркве тих дванаест дана, а под сталним притиском и слаткорјечивим понудама. Поклекнуо је и потписавши обавезу „да ћу иновјерне а особито сујевјерце у једину истиниту католичкувјерувеликодушнопозивати”, прихватио унију. Као клица која им је била драгоцјена, био је заливан завидном финансијском пажњом, а кућа у Тржићу му је, по заповједи команде, путем војних патрола брижљиво чувана. Званично се поунијатио у Прибићу 08.06., а десет дана касније, 18.06.1820. године у новодобивеној унијатској одори, служио је у католичкој цркви Св. Миховила у Тржићу као „крањски поп”. Како су православна и католичка црква биле веома близу, запањени српски народ који је ишао на јутрење крстио се од чуда због његове молитве и службе у католичкој цркви гдје су, из невјерице и знатижеље, пришли у великом броју близу католичке цркве. Многи нису вјеровали да је такво нешто могуће и згрануто су гледали својега свештеника у другој цркви и одори. Из те гомиле нетко је претећи довикнуо: „Не веле ти, попе, више никада”. Тако је и било. Трећи дан убио га је у кући

вјешти стријелац Благоје Бараћ “с тога што је вјером преврнуо”. Хитац је упутио кроз прозор из мрака и погодио Гаћешу у чело док је вечерао. Нису помогле ни страже, ни заштита, јер је згађеност народа била јача над превјеравањем па се није презало ни убити.

Уз Гаћешу и унију је везан и поп Петар Главаш. Рођен је у Тржићу од оца Тодора и мајке Јоке. Петров отац је био парох у Перјасици, па у родном Тржићу. Петар се родио 1791. године те је скупа са Николом Гаћешом добио дозволу да може примити свештенички чин. Владика Миоковић га је рукоположио 29.06.1806. за ђакона, а на исти дан 1810. године за свештеника. Капеланисао је на више парохија, а 1820. је био капелан Сими Вучковићу, другом пароху перјасичком, па је из родитељске куће у Тржићу опслуживао своју капеланију. Поп Петар је био и вјенчани и крштени кум попу Николи Гаћеши. Ова кумовска веза је имала пресудан утицај на Петрово приступање унији. Наиме преко кума Николе Гаћеше, и Петар успоставља контакте с католичком црквом те заједно с кумом 08.06.1820. године примају унију код унијатских владика у Прибићу. Петру обећавају заузимање код цара како би добио синђелију, а до тада ће му давати 25 форинти мјесечно, што је било значајно побољшање његових тешких материјалних прилика. Но, то не потраја дуго, јер кад је Петар саопштио родитељима што је урадио, доживио је тешки прекор. Манојло

Грбић у Карловачком владичанству наводи слиједеће: “Гледао је поп Петар тешке јаде родитељске, слушао љуту клетву материнску ... па борећи се сам са собом ... оде одједном куму Николи и ту пред њим и пред попадијом му одрече се цијеле работе унијатске”. На крају цијеле ујдурме која је иза тога слиједила (салијетања, поновна наговарања за унију, пријетње), рече одлучно: “Волим у Турке бјежати, него остати унијат, али тешко неком прије него одем у Турке”. До краја живота остао је вјеран својој вјери православној.

Несрећна судбина попа Гаћеше врло је илустративан примјер како се и којим методама, упорношћу и систематичношћу католичанство тада служило у унијаћењу српског православног становништва и откидању дијелова тог народа од његове изворне вјерске припадности. То је и примјер спонтаног народног отпора унијаћењу и покатоличавању.

Послије овога случаја више није било покушаја унијаћења на овом подручју, па и шире, јер се схватило да је овај народ спреман и оружјем бранити своју вјеру.

Православну цркву Светих апостола Петра и Павла у Тржићу су запалиле и уништиле усташе око Ђурђевдана 1943. године. Католичку цркву Светог Миховила су разорили партизани 1944. године

ПЕТРОВСКИ (АПОСТОЛСКИ) ПОСТ

Тиховање-исихија, сједињено с молитвом,

заиста обнавља човекове душевне и телесне снаге, избавља га од стреса, од неке лажне пометње...

О циљу, смислу и суштини Петровског поста; о томе како ускладити апостолско служење и свој живот, апостолски дар речи и наше способности; о потреби за словесним смиравањем самог себе и продуховљавању свега што изговоримо, говори протојереј Артемије Владимиров.

Како су сви људи различити, зар не? Чак и православни народ размишља и осећа различито. Наступило је ведро и врело лето. Иза нас је, драги пријатељи, остао светоносни празник Васкрса. На Тројицу, педесет дана касније, окупили смо се у храмовима, на коленима смо молили Оца и Сина и Светог Духа да нам пошаље Божанску благодат која нас обнавља. А ево и Петровског поста.

Немојмо, пријатељи, роптати због онога што је Мајка-Црква узаконила. Овогодишњи пост уопште није дуг, траје само до 12. јула. Али да бисмо носили бреме Апостолског поста, да бисмо се са свим богољупцима радовали могућности да се бар мало уздржимо од мрсне хране, хајде да видимо који су циљ, смисао и суштина ове црквене, а то значи – Божанске, установе. Да, у праву су они који кажу да је цела Саборна Апостолска Црква овај пост увела нешто касније у односу на Велики пост. Али по сведочанству преподобног Серафима, све што је прихватила и целивала наша Мајка-Црква, треба да буде драго сваком њеном чеду.

У књизи Дела апостолских читамо да су хришћани које су изабрала дванаесторица ученика за блавест Јеванђеља постили и молили се, а након што су апостоли ставили руке на њих разишли су се по свим крајевима васељене како би и ближњима и даљњима донели вест о васкрслем Христу. Петров или Апостолски пост најближе је повезан с даром речи који је свако од нас од рођења добио одозго као драгоцену црту образа Божијег. Тим пре што је већина нас словесна, ми смо Словени – племе и народ за које је реч средство за прослављање Творца.

Апостолски пост нам је потребан управо зато да бисмо ограничивши унеколико своју утробу – а «сит стомак је, - како сведочи руски народ – глуп за учење» - подстакли у себи дар словесности, како би наше мисли – унутрашња реч, која обитава у дубинама бесмртног људског духа... дакле да би наше мисли мало-помало постале светлије, и да би од испрекиданих и извијених, несистематичних, као светле нити биле устремљене ка извору бића – Богу и претвориле се у тајну и срдачну молитву.

Онај ко ходи пред лицем Небеског Оца, ко у тајни своје душе беседи с Оваплоћеном Речју, као што је то било својствено великим и духоносним људима-апостолима и њиховим наследницима, добија

посебну благодат – сведочанство о Васкрслем Христу. Наравно, не самовољно, не на сопствену иницијативу, већ по послушању свештеноначалију. Уосталом, сваки хришћанин, како тврди апостол Петар, треба да зна одговори о својој нади (в.: 1 Петр. 3: 15).

У току овог поста, како ми се чини, посебну пажњу треба да обратимо на то да све што чинимо, чак и мали поступци, сваки корак, свако словесно дело буду усклађени с вољом Божијом, добром, угодном и савршеном. Боља су дела без речи, него речи без дела, зар не? Усклађеност дела и речи, потврда основа наше вере и заповести које смо позвани да испунимо према Творцу и ближњима представљају најкрасноречивије сведочанство о Васкрслем Христу.

Али размислимо: колико отприлике речи дневно трошимо на међусобно општење? Нећемо погрешити ако кажемо: милион. Можда и више. Међутим, Спаситељ нас упозорава и каже да се свака празна реч, без садржаја, реч којој је туђ морални смисао, лишена духа истине и љубави, испрљана лукавством, вулгарношћу, љутњом, нечистотом, гордошћу и надменошћу, претвара у осуду носиоца речи. За сваку празну реч људи ће дати одговор на дан Суда.

Апостолски пост нам је дарован као вежба...

Дакле, Апостолски пост нам је дарован као вежба. Као прво, свете исихије. Да ли сте чули за ову изванредну грчку реч? Исихија је свето тиховање. Пост уз унутрашњу усмереност ка Богу. Апостолски пост правилно пости онај ко се труди од раног јутра, као што је речено: «Излази човек на посао свој... на рад свој до вечери» (Пс. 104: 23) – до сумрака, да у дубини душе разговара с Оваплоћеном Речју, да се обраћа свезнајућем и свемилостивом Спаситељу у тајни срца. «Господе Исусе Христе, благослови, опрости, помилуј, научи, укрепи. Господе Исусе Христе, Сине Божији, смилуј се мени грешном.»

«Именом се Твојим радују» (Пс. 89: 16) – тако је цар Давид још 1000 година пре Христовог Рођења говорио о томе да молитва човека који не жури у овом делању, ко је обавља с пажњом, с смислом, с паузом, а што је главно – с дубоком вером и надом у милост Божију... оваква молитва постаје веома лако, радосно, инспиративно дело које доноси

унутрашње задовољство и дарује пуноћу битија.

Како је за нас природно и радосно да у току летњег поста, одлазећи у природу, шетајући дуж Пахре и Десне, гледајући тиху воду река у Подмосковљу, ослушкујући шуштање лишћа и гледајући небеско пространство, слаavimo Господа Који нам је даровао да се наслађујемо имајући четири годишња доба: лето, јесен, зиму и пролеће. Код Бога, у природи, нема лошег времена. Кроз молитвену везу с Творцем накратко се ослобађамо досаде, туге, чамотиње, па чак и депресије које су својствене становницима градова. Напротив, осећамо плиму животних, виталних снага, тако да поново желимо да живимо, и да се молимо, и да се трудимо у славу Господа и на добробит ближњих.

Тиховање-исихија, сједињено с молитвом, заиста обнавља човекове душевне и телесне снаге, избавља га од стреса...

Тиховање-исихија, сједињено с молитвом, заиста обнавља човекове душевне и телесне снаге, избавља га од стреса, од неке лажне пометње и уједно нам даје драгоцену резерву животне снаге, неопходне за међусобно општење. У току Апостолског поста позвани смо да будемо благовесници који шире радост и бодрост, да имамо активан животни став, да будемо спремни да чинимо добро по којем се хришћанин пре свега разликује од човека којем је туђа нада у свемогућег и сведоброг Бога.

И сетимо се да је дар речи заиста свети дар и зато будимо трпељиви према нашим сродницима и укућанима. А ми се, нажалост, често не бринемо да изгледамо «комилфо» - како треба, не стидимо се да испољимо нека најгора, врло незавидна својства наше природе. Погледајте лица Московљана. Како се ујутру не стиде да стављају примедбе најдражим и највољенијим људима. Колико се често мува претвара у слона и ситнице, које уопште не завређују пажњу мудрог, интелигентног човека са животним искуством, постају нека ђавоља искра, која се претвара у пламен раздора, међусобних прекора, свађа, тешких увреда, а понекад чак и радњи које су неспојиве са звањем човека, грубости и свега што за њом следи. Апостолски пост на је неопходан као ваздух. И хајде да себи сами тајно дамо задатак да никога не вређамо, да никога не љутимо, да умемо да се осмехнемо у потребном тренутку, да ублажимо туђе нападе и неку злобну и ироничну реч мудрог шалом, да преведемо разговор у нормалан ток, да утешимо онога ко на свет више не гледа детињим очима, већ се затворио у сопствену љуштину и налази се близу очаја. Мислим да ће без обзира на то колико да је скромна ова животна поставка, човек који је доследно остварује, кроз мало доћи до

великог.

Шта је то велико? Оно се може чути, рецимо, у дивним библијским речима које су изашле кроз уста пророка, а кроз старозветне Божије људе је с нама говорио и говори Сам Бог: «Ако одвојиш часно од недостојног, бићеш као Моја уста» (уп.: Јер. 15: 19). То је дивно Божије обећање. Ако у вашем присуству човек псује или дете-пубертетлија отворено лаже, покушавајући да сакрије своја непристојна дела, ви као мудар родитељ, свештеник, васпитач, учитељ, просто као моралан човек, саветујете таквог распојасаног омладинца, разговарате с њим чистим руским књижевним језиком, избегавајући вулгарне интонације, компјутерске новокованице, сленг и остале поскочице које се данас свако мало откину са језика сваког другог... и сами ћете, не знајући за то, послужити просветљењу ума, ублажавању срца, умирењу душа неколико десетина људи. Такав је значај речи која је обогачена Божијом благодаћу.

Хајде да се у току овог поста сетимо заповести које нам упућује апостол Павле упућује, а везане су за људску реч.

«Браћо, - каже првоврховни апостол Павле, - немојте лагати једни друге» (уп.: Кол. 3: 9; Еф. 4: 25). Заиста, лаж је од ђавола. Човек који помало лаже брзо остаје без поштовања и стиче реноме (рђаву славу) брбљивца којем се ништа не може поверити, који не поштује своје обавезе.

«Трула реч нека не излази из уста ваших» (Еф. 4: 29). Трула реч је реч која мирише на трулеж, која смрди. Очигледно, то је вулгарна, ниска, стилски рогобатна реч, псовка. Не треба ја да вам причам како пуцају по шавовима наше брачне везе само зато што мужеви испољавају такву неотесаност, не плаше се да својој животної другарици или деци кажу нешто од чега људима који су иоле пристојни и васпитни, опадају уши.

«Нека ваша реч, - моли апостол, - буде зачињена благодаћу, како би поучавала онога ко слуша» (уп.: Кол. 4: 6; Еф. 4: 29). Благодат је љубав, жеља да се послужи човеку, да му се учини нешто заиста добро. Како је данас, у време равнодушности, егоизма и окорелости срца, нажалост, ретко чути реч која је упућена управо теби, промишљену и добронамерну реч. Реч која је испуњена енергијом љубави. Истаћи ћемо да се оваква реч не везује. Немогуће ју је везати. Она пролази кроз све препреке. Реч која се износи из дубине срца које воли, које је милостиво и које се моли, је заиста крилата. Проничући у скривене кутке људских срца она има неочекиван одјек. У људима се појављује саосећање и поверење. Њихова срца се отварају попут цвећа, у сусрет речи у којој нема користољубивости, већ за циљ има ублажавање људских срца.

*Протојереј
Артемије Владимиров*

Са руског Марина Тодић

ВЕЛИКО ИМЕ ЖЕНЕ

*Моје повиновање је нит која ме повезује са Христом и с вјечним животом.
Повинујући се супругу, жена налази своју слободу, своје лице, своје испуњење.*

Велики је значај женског начела у стварању. То се испољава на свим нивоима људског постојања, како личног, тако и друштвеног. Жена дјелује на сасвим посебан начин: она чисти од зла као неки филтер. Женска природа је Божија творевина.

Кад човјек проучава свијет Божији види како је Бог све премудро уредио. Исто се у још већој мјери односи на самог човјека: и у биолошком, и у психичком, и у духовном смислу, и са било које тачке гледишта. Како на мушкарца, тако и на жену.

Велика је ствар да човјек научи да разумије своју жену: да зна како да је обрадује, како да поступа да она буде задовољна и срећна. Јер, жене имају свој, посебан језик, и човјек треба да учи да слуша и да разумије своју жену. Овдје се не ради о ријечима, него о томе да човјек треба да разумије више него што ријечи могу да кажу, – мноштво непримјетних, али важних ситница.

Треба веома добро познавати душевно устројство своје супруге – не само конкретне жене, већ женске природе уопште, исто као што и жена треба да разумије особености устројства мушке душе. Муж често не може да схвати да је женска душа сложена као лавиринт и због тога му бива тешко. Није лако пронаћи прави пут у лавиринту! Човјеку није лако да ухвати невидљиво и неизречено у ономе што види или чује, да схвати оно што се само подразумева.

Жене увијек дјелују различито од мушкараца. Тако је уредио Сам Бог, јер је жена – мајка. Она се одликује тананошћу, уређење њене душе је бескрајно сложено, зато што јој је природа повјерила такав задатак. Женско присуство представља другу ноту у самој природи. Кад човјек ступа у брак треба врло добро да разумије да се не жени да би имао дјецу. Жена није апарат за рађање дјеце који се касније ставља на полицу уз дивљење дјеци коју је произвела на свијет. То је грешка која разара људске односе супружника.

Кад се у Новом Завјету каже да жена треба да се повинује свом мужу, смисао није тај да жена треба да постане мужевљева робиња. То значи да жена треба да се односи према мужу с љубављу, да треба свом душом да прихвати свог супруга. Апостол Павле учи да жена треба да се повинује мужу, а да муж треба да воли своју жену као што је Христос заволио Цркву; онај ко воли своју жену, воли себе. Апостол Павле има у виду специфичности оба пола. Мужу је потребно, у складу с његовом мушком природом и устројством, да га жена воли, да га не одбацује, да не сумња у њега. Не зато што је безгрешан, већ зато што му је потребно да чује лијепу ријеч, да чује оно што ће му дати снагу за даљи живот. И ако

гријеши то му треба рећи с великом добротом и благошћу. Исто као што је жени по њеној природи и устројству потребна љубав супруга и то да с његове стране осјећа топлину и њежност: тако је створена по својој женској природи. Муж треба да воли жену и да се односи према њој с њежношћу, а жена треба свом душом да га прихвати и да му се повинује – не из ропског осјећања, већ из оданости.

Повиновање у браку значи да човјек превазилази границе свог ја: усавршава се одсијецајући сопствену вољу. Увијек дјелује из љубави према Христу. У човјеку не треба видјети тиранина, господара и властелина; у сваком треба видјети Бога: „Благо човјеку који сваког човјека поштује као бога, после Бога.“

Повинујем се супругу из љубави према њему, као што се повинујем Христу, зато што Га волим. Моје повиновање је нит која ме повезује са Христом и с вјечним животом. Повинујући се супругу, жена налази своју слободу, своје лице, своје испуњење.

Муж је глава жена као што је Христос Глава Цркве и Спаситељ тијела Цркве. То не значи да је

муж изнад жене, или да је жена гора од мужа, већ, као што је речено у књизи Постања: и Господ Бог створи жену од ребра, које узео Адаму (1 Мојс. 2: 22). Он је то учинио управо зато да би жена осјећала да с мужем чини једну цјелину. Бог је то учинио још и због тога да муж не би рекао себи: „Туђа ми је, немам никакве везе с њом: она је једно, а ја сам друго.“

Бог је узео ребро од мужа, и Адам је угледавши Еву, рекао: „То је кост од костију мојих и тијело од мог тијела, зваће се жена.“ Односно, она није туђа, већ је моја, она је исто што и ја сам! Ево одакле потиче тежња једног према другом: јер двоје је настало од једног.

„От ребра јего воссоздавиј жену, и спрјагји јему помошчника.“ („Онај који је од ребра његовог створио жену и упарио с њим помоћницу.“) Запрега је пар упрегнутих. Односно, Бог је узео жену и мужа и упрегао их је заједно у брачну запрегу како би ови људи заједно носили крст и терет свог брака. То није казна, већ пут; идући њим супружници треба да остваре везу с Богом. Христос је Глава Цркве и Глава је требало да служи Својој Цркви, да је спасава, а не да је угњетава. И Он је спасава, приносећи Себе на жртву, за њу је разапет и за њу је васкрсао. Тако је и муж постављен да буде глава жене да би је штитио, да би јој служио, да би је чувао жртвујући се, и ако је потребно, да би умро за њу и за своју породицу. Апостол Павле каже да је муж глава жене (Еф. 5: 23). А један мудри старац додаје: „Да, али је жена срце мужа.“ Исто као што тијело без главе није тијело,

тако је и без срца мртво, укочено и хладно. Ако је муж глава жене, жена је срце мужа. Зато их Господ и није учинио једнакима: управо због тога да би се допуњавали. Не мушкарац и жена, већ двоје заједно.

Дакле, женино повиновање мужу значи да она прихвата његову жртву, заштиту и служење, његову тежњу да је чува, и ако буде потребно, да умре за њу.

А мужеви треба да воле своје жене као што Христос воли Своју Цркву. Он је није заволио због тога да би Му она служила, већ да би је осветио и очистио – да би нас привео Себи прослављене Његовом славом, као оне који су без гријеха, порока и нечистоте; да бисмо били свети и непорочни пред Њим. Зато и мужеви треба да воле своје жене као сопствено тијело: онај који воли своју жену, воли себе.

Нема ничег чудног у томе да волиш и поштујеш, а не да гушиш своју жену, јер је твоја жена – ти сам. Да ли волиш своје тијело, бринеш се за њега, пружаш му одмор и његујеш га? Исто тако, каже апостол Павле, треба да волиш и браниш своју жену, да се бринеш за њу и да јој служиш, јер она није нешто туђе, већ твоје сопствено тијело, ти сам.

У супружничком животу се муж и жена духовно срастају, и у овом јединству нема и не може бити никакве подјеле. Не може се душа одвојити од тијела. Исто тако и супружници, као душа и тијело, треба да буду тако повезани да их ништа не дијели.

Кад Црква каже да жена у свему треба да слуша мужа и да је муж глава жене, овдје се не ради о томе да је жена мужевљева робиња која нема разум и вољу, већ напротив, о сагласности брачних другова. Јер човек у послушању стиче своју највећу слободу. Потчинио се другом добровољно и свјесно, постаћеш свесилан и заиста слободан. Послушање је велика ствар! Онај ко се сам потчини због љубави према Богу, схватиће шта је живот, шта је слобода, шта је радост!

Дакле, двоје се уједињују и уче овој великој тајни: жена да подржава свог мужа, а муж – жену. Муж треба да схвати да ће код куће, у жениној близини, наћи мир. То му је неопходно по природи. А жена треба да научи да буде радост и утјеха свог мужа.

Жена треба да осјећа да је глава, односно муж, танкоћутан и пажљив према њој, да се брине за њу, да је поштује и цијени. Као што се мозак брине за тијело, тако муж треба да се стара да његова жена не буде сама.

Све то се не уклапа у обичне људске представе, јер има другу димензију: Христа и Цркве. Кад се у темељу брачних односа налазе Христос и Црква, ови односи се продубљују и освећују, у њима се открива онострана перспектива, која сеже у вјечност. Њихов циљ је да доведу мужа и жену до Христа, до сједињења с Њим.

Митрополит
Лимасола (Лемесоса) Атанасије
Преузето са сајта:
<http://www.princip.me>

ЗА РОДИТЕЉЕ: ОДГОВАРАЋЕТЕ ПРЕД БОГОМ ЗА СВОЈУ ДЈЕЦУ

...јер свако словесно поучавање или педагошко умијеће није ништа, оно је празно у поређењу с примјером који дјеца виде у својим родитељима...

Гледајте да не презрете једнога од малих ових (Мт. 18, 10). Да ли сте размишљали о томе да се ове Христове ријечи односе директно и непосредно на вас? Зар ви немате мале ове које треба да чувате? Зар је мало развратних кћери и синова – лопова и мангупа због којих проливате горке сузе? Зашто је тако? Зато што се нисте сјећали мудрих Христових ријечи. И тек кад вам постаје тешко због понашања ваше дјеце, ви плачете и молите се Богу да Он помогне. Међутим, ваша молитва остаје бесплодна, јер се не смију пребацивати на Бога своје родитељске обавезе и брига за васпитање дјеце. Ако слуга не буде марио за свој посао и ако буде чекао да га господар обави, зар ће овај радити за њега, зар се неће прогњевити на нерадног слугу? Шта желите од Бога?

Светитељ Јован Златоуст је строго рекао да су немарни „родитељи који занемарују хришћанско васпитање своје дјеце већи безаконици од чедомораца, јер чедоморци раздвајају тијело од душе, а они и душу и тијело бацају у пакао огњени“. Тежак одговор ће пред Богом дати сваки лакомислен родитељ.

У Првој књизи Царства говори се о побожном јеврејском првосвештенику Илији који је педесет година био судија израиљског народа. Њему је прислуживао свети пророк Самуил, тада још дијете. Једном је у сну овом светом дјетету Господ заповиједио да објави првосвештенику Илији да га очекује страшна Божија казна због немара за своју дјецу. А нечастива Илијина дјеца су била свештеници и својим понашањем су вријеђали народ, одвраћали су га од Бога: кад су Јевреји приносили месо животиња на жртву Богу слуге ових свештеника су бирале најбоље комаде меса из котла у којем се оно кувало ради приношења жртава и давала су њима. Узимали су чак и сирово месо, а на захтјев људи који су месо донијели да прво спале сало на жртвенику одговарали су: „Ако не даш, узећу на силу.“ Видјећи ово народ је одбијао да приноси жртве (в.: 1 Цар. 2, 12-17; 3, 10-14).

Због овакве нечастивости Господ није казнио само ове свештенике, већ и самог Илију. За вријеме сурове борбе с Филистимцима који су напали израиљску земљу, овај деведесет осмогодишњи старац је сједио поред храма очекујући исход битке. Код њега је дотрчао узнемирен и прашњав вјесник, с лошим вијестима: „Синови твоји су убијени, а Ковчег Божји је заробљен.“ Кад је то чуо Илија је пао ничице, сломио је кичму и умро је тешком смрћу. А Господ је објавио да ће сав род првосвештеника бити кажњен због тога што Илија није спречавао

своје синове да чине тешке грехове (в.: 1 Цар. 4, 11, 13-21).

И ово пријети свакоме ко не буде марио за сопствену дјецу. А о онима који свим срцем теже ка томе да васпитају своју дјецу у побожности, на сваком јутрењу чујете у сто трећем псалму следеће благослове: Али милост Господња остаје од вијека и до вијека на онима који Га се боје, и правда Његова на синовима синова, који држе заповијести Његове, да их извршују Пс. 103, 17-18).

Размислите сад какву тешку одговорност носите пред Богом ако не васпитавате дјецу по хришћанским обичајима. Реците шта ће се десити с вашом несрећном кћерком ако се у младости ода разврату, а после се уда и роди дјецу? Да ли ће на њој и на цијелој њеној породици бити благослов Божји? Не, од ње ће потећи непобожан, Богу мрзак род.

Како треба васпитавати дјецу? Онако како су васпитавали хришћани првих вијекова. Они су од најранијег дјетињства учили дјецу молитви, храму, постовима, црквеним Тајнама, учили су их да читају и пишу по књигама Светог Писма. Никад нису

дозвољавали дјетету да сједне за сто и да почне да једе без молитве; говорили су дјеци да сваки посао, сваки корак хришћанина треба да почињу крсним знамењем и молитвом.

Иако су први хришћани учили своју дјецу философији, музици и умјетностима, притом су се руководили дубоким светим правилом: „Сматрај несрећним онога ко све зна и не зна за Бога; а блаженим онога ко зна Бога, чак и ако не зна ништа друго.“ Немојте мислити да се дјеци забрањује да изучавају свјетске науке. Наши највећи оци и учитељи Цркве су сами у младости веома усрдно проучавали све свјетске науке. Светитељи Василије Велики, Григорије Богослов, Јован Златоуст били су високообразовани људи.

И ваша дјеца треба да буду образована, да постану учена. Али је потребно да се њихова обука и васпитање не ограничавају само световном мудрошћу свијета овог. Изузетно је важно да заједно с тим спознају највишу правду и истину да би проучавали Закон Божји и заповијести Христове и навикавали на сталну побожност. Тада и само тада се неће изгубити на путу људске мудрости, кад спознаја Бога буде стављена на прво мјесто.

А како насађивати у дјеци највиши хришћански морал? Прије свега својим животом, јер свако словесно поучавање или педагошко умијеће није ништа, оно је празно у поређењу с примјером који дјеца виде у својим родитељима. Реците, хоће ли одрасти као добри људи дјеца која у својим родитељима виде најлошије узор неморала? Хоће ли бити чиста и чедна кћи ако јој мајка сама даје примјер прељубе? Зар се неће научити лоповлуку дјеца ако их не будете одвраћали од овог гријеха од најмлађих година? Кад ваши синови краду и пустоше баште, кад беру туђе, не остављају да сазру плодови у баштама и кад долазе да се жале на

њих, мајке мирно одговарају: „Ма нема везе, они су деца, шта они знају?“ Господ ће тражити одговор од вас! Тражиће страшно: „Зашто сте дозвољавали вашој дјеци да краду од малих година, зашто их нисте учили заповијестима Божјим, зашто им нисте усађивали одвратност према мангуплуку?“ Страшан одговор ћете дати пред Богом за сваку саблазан коју у вама виде ваша дјеца, за све свађе, псовке, туче, које се дешавају на њихове очи. Ако сами тако поступате, истом ће се научити и дјеца.

Јер, ви као да се намјерно трудите да упропастите дјецу, наређујете им да чине само оно што чинећи не могу да се спасу.

Светитељ Јован Златоуст, васељенски учитељ и највећи црквени оратор је за недостојне родитеље рекао: „Јер, ви као да се намјерно трудите да упропастите дјецу, наређујете им да чине само оно што чинећи не могу да се спасу. Речено је: тешко онима који се смију, – ви дајете дјеци мноштво повода за смијех; тешко богатима, а ви се само за то и трудите да се она обогате; тешко вама кад сви људи буду говорили добро о вама (в.: Лк. 6, 24-26), а ви често губите своју имовину због људске славе. И опет: „Онај ко срамоти свог брата крив је паклу“ (в.: Мт. 5, 22), а ви сматрате слабима и кукавицама оне који ћутке подносе увредљиве ријечи од других.

Христос заповиједа да се одвраћамо од свађа и расправа, а ви стално занимаете своју децу овим злим дјелима. Који воли живот (руски: душу) свој, рекао је Господ – изгубиће га (Јн. 12, 25), а ви их на сваки начин увлачите у ову љубав. Ако ли пак ви

не опраштате, – каже Он, – ни Отац ваш Који је на небесима неће опростити вама (Мк. 11, 26), а ви чак прекоријевате дјецу кад не желе да се освете онима који су их увриједили. Христос је рекао да они који воле славу, без обзира да ли посте, моле се и дају милостињу, све то чине бескорисно; а ви се само трудите за то да ваша дјеца добију славу.

И није лоше само то што савјетујете дјеци супротно заповијестима Христовим. Већ је лоше још и то што добро хулите, називајући скромност необразованошћу, кротост – кукавичлуком, праведност – слабошћу, смирење – сервилношћу, незлобивост – слабошћу. Наговарате дјецу на таква дјела за која је Исус Христос одредио неизбјежну погибел; не марите за њихову душу као за нешто непотребно, а о ономе што је заиста сувишно, бринете се као о нечему неопходном и веома важном.

Све чините да би син имао слугу, коња и најбољу одјећу, а да он сам буде добар, не желите ни да помислите. Простирући до такве мјере бригу за дрво и камење, душу не удостојавате ни најмање части овакве бриге. Све чините како би на кући стајала дивна статуа и да би кров био златан, а да друга драгоцјена скулптура – душа – буде златна, на то не желите ни да помислите.“

Ове праведне ријечи свт. Јована Златоуста које су изговорене прије хиљаду и по година, могу се поновити и сада, зар ви не васпитавате своју дјецу исто тако лоше ако им не уливате страх Божиј? Зар не улажете све бриге за то да дјеци дате што је могући положај у животу, да их ставите у редове оних који су на власти, који су богати и силни? Зар не говорите дјеци да је у новцу сила, да треба стећи велика знања ради имућног, слободног живота? А зар је то потребно? Не, него управо супротно.

С васпитањем дјетета треба почети од пелена, јер дјеца од малих ногу лако усвајају свако учење. Њихова душа је мека као восак, у њу се урезује све што пожелите: и ваш лош примјер, и побожне ријечи, и све најсветлије и најчистије. Заборављате запањујуће једноставне ријечи светог Тихона о дететовој души: „Мало дрвце, куда се повије, у том правцу ће и расти; нова посуда ће се осјећати на оно чиме је напуните, уливајући у њу или смрдљиву течност или миришљаву и чисту.“ Дакле, ако у душу малог дјетета будете уливали сваки смрад, она ће увијек бити смрдљива. А ако будете уливали мирис Христовог миомириса, ваша дјеца ће увијек миомирисати пред људима, биће вам радост и утјеха.

Данас се често говори: „Зар су дјеца способна да читају Свето Писмо и псалме? То је за монахе и старце, а дечици су потребни весеље и радост.“ Добрим примјером васпитавајте дјецу. Славном руском проповједнику, Харковском архиепископу Амвросију припадају ријечи које дирају душу: „Кад ни један члан породице не може да остане без вечерње и јутарње молитве, кад отац не излази из куће на свој посао не помоливши се испред светих

икона, а мајка ништа не почиње без крсног знамења, кад се малом дјетету не дозвољава да дотакне храну прије него што се прекрсти, зар се на тај начин дјеца не уче да моле у свему помоћ Божију и да призивају на све благослов Божиј и да вјерују да без помоћи Бога нема сигурног живота, а без Његовог благослова нема успјеха у дјелима људским?“

Не може остати бесплодна за дјецу вјера родитеља кад они у случају нужде и сиромаштва са сузама у очима кажу: „Шта да се ради? Нека је воља Божија“; у опасности: „Бог је милостив“; у тешким околностима: „Бог ће помоћи“; у успјеху и радости: „Хвала Богу, Бог је послао.“ Овдје се увијек и у свему исповиједа Божија благост и Божије правосуђе.

Мајка, према којој су усмјерени сва љубав и њежност дјетета са свештеним страхом стоји испред иконе Спаситеља и моли се, а дијете гледа час на њу, час на икону и њему нису потребна дуга објашњења шта то значи. То је прва нијема лекција богопознања и најважнија лекција побожности. Овакве лекције можете и треба увијек и у свему да дајете својој дјечи.

Треба да чувате дјецу од свега лошег, да не дозвољавате кћеркама да читају развратне, страсне романе, да тражите од њих да читају с разумјевањем, да им не дозвољавате да се забављају и да стално трче у биоскоп и у позориште.

А још не треба заборавити ни то да се дијете не може васпитати ако се никад не кажњава. Највећу грешку чине они родитељи који обожавају своју малу дјецу, диве им се и опраштају им све што скриве. За такве је у Светом Писму речено: Љубај дијете, и оно ће те устрашити; (Сир. 30, 9). Руски светитељ Тихон Задонски поучава родитеље: „Млади, ненаучени, кад стасају, бивају као необуздани и неукроћени коњи. Зато хришћанине, воли своју дјецу и кажњавај их. Нека она сад, док су млада, осјећају бол у тијелу да тебе касније због њих не би бољело срце. Нека плачу од тебе да не би ти плакао од њих. Уосталом, умјереност је похвална и потребна у свему.“ Дјеца се не смију кажњавати с љутњом, са зломом, с мржњом, треба их савјетовати мирно, с љубављу. Тада ће дјеца, осјећајући ову љубав, схватити да заслужују казну и она ће им бити на корист и поправиће их.

Видите како су огромни задаци који стоје пред нама у дјелу васпитавања дјеце, видите како су свете обавезе мајки. Нема веће обавезе, нема веће одговорности пред Богом за мајку него што је добро васпитање дјеце. Ако будете занемаривале васпитање своје дјеце, мучићете се и плакаћете гледајући их, и пред Богом ћете дати одговор и на све потомство ћете навући гнијев Божиј. Дакле, увијек се брините за своју дјецу, увек им дајте чист, свет примјер побожности и тада ће Господњи благослов бити од вијека и до вијека на вашој дјечи и на вама самима. Амин.

Свети Лука Кримски
Преузето са: <http://www.princip.me>

АРХИЕПИСКОП ДАНИЛО II

Ова духовна и људска громада у многоне је значајна за наш народ и историју уопште и тиме је задужио нас, потоња поколења и нараштаје...

Увод

Између многих великих и славних личности у нашој богатој историји, које красе историјске списе, истиче се име архиепископа Данила II. Увеличао је нашу богату историју не само зато што је био епископ, односно архиепископ, него због својих заслуга на свим пољима.

Стара српска књижевност, која почиње од Светога Саве и Стефана Првовенчаног, па која још јача са радом монаха Доментијана и Теодосија, досеже свој врхунац радом архиепископа Данила II. Својим радом на књижевном пољу ударио је темеље савремене српске књижевности. Из овога рада видећемо, како његов живот као сина богатих и угледних родитеља, а тако и њега као монаха и архиепископа, а и Данила као књижевника и политичара. У многоне његов живот подсећа на живот првог архиепископа српског Светога Саве, а то ћемо и видети и закључити из самога рада.

Ова духовна и људска громада у многоне је значајна за наш народ и историју уопште и тиме је задужио нас, потоња поколења и нараштаје, да га поштујемо и прослављамо Господа који га је овенчао венцем вечне салаве Царства небеског.

Живот архиепископа Данила II

Архиепископ Данило II је био син имућних и благоверних родитеља. Они су га васпитали у духу побожности и чистоте, а то је допринело развијању њега као личности која је оставила велики траг у нашој историји. Тако васпитаван брзо је заволео красоту и славу дома Господњег, те се тако одвраћао од пролазних овоземаљских ствари.

Тражио је од својих родитеља да га дадну да се учи и изучава, али они нису били за то, па тако и нису прихватили његову жељу. Чврст у својој жељи и вођен љубављу према учењу и књизи, он је замолио неког свога рођака да га одведе неком учитељу тајно. Његов труд и рад је био успешан, то су видели и његови родитељи, те су одлучили да не стају на пут његовој љубави према Господу и науци. О њему се брзо далеко прочуло, те је тако за њега чуо краљ Милутин. Краљ Милутин се и сам уверио у његову способност и побожност, те га је узео себи на двор да буде увек крај њега. Изучен не само у науци, него и у подвижничком животу, позиција на којој је био није га погордила, него му је то дало подстрека да се изучи смирењу. Извежбан у подвигу Данило је узео на себе оно за чиме је жудио, а то је анђеоски образ, односно монашки чин. Замонашен је у манастиру

Светога Николе у Кончулу и тада прими монашки образ са именом Данило. Од тада Данило почиње да се спасава у анђеоском образу и црној ризи. Како сведочи његов ученик који је живописно описао његов живот, убрзо се веома усавршио у подвигу, молитвама и у бдењу да је постао пример братији у манастиру.¹

Иако је Данило има леп почетак политичке каријере на Милутиновом двору, а његовостанак на том пољу интересовања могао је само напредовати због његове способности, ипак он није био задовољан тиме што је био. Стога је он утеху пронашао на другој страни, на страни која је водила ка небеском и вечном Царству, а не овоземаљском и пролазном Царству. Ова ситуација када Данило прелама одлуку у своме животи и тражи утеху у манастирској тишини, монашкој ризи и подвигу, не може а да нас не подсети на младога Растка, а потоњег Светитеља Саве. Као и Растко, тако и Данило оставља царске дворе и порфиру и одаје се вечној служби Божијој у манастиру. Из каснијих

¹ Архиепископ Данило и други, Животи краљева и архиепископа српских, Загреб, 1866, стр.250-254

дешавања видећемо да је Данила у тој његовој одлуци водила Божија рука, јер је његов труд и рад којим је умножио таланте дате му од Господа, дао велики допринос.²

Опет се Данилова способност далеко прогласила, те је тако дошла до архиепископа Јевстатија. Као што некад Арценије би доведен у келију Светога Саве којег ће после наследити, тако и Данило иде ка архиепископу Јевстатију, где се још усавршавао.³ Архиепископ Јевстатије је звао лично Данила да дође ка њему, али овај то није прихватио све док архиепископ Јевстатије није умолио краља да овај замоли Данила. Данило је послушао краља и дошао је под окриље архиепископа Јевстатија. Ту у Пећи добија од стране архиепископа Јевстатија чин презвитера. У Пећи не остаје много, свега укупно ту је био око годину и по дана. Наиме у Пећи се сакупља сабор, на којем присуствује и краљ Милутин и бирају Данила за игумана Хиландарске обитељи. Пошто су подаци и биографија коју је писао Данилов ученик, помало оскудна, тако се не може са тачношћу утврдити година када је он изабран за хиландарског игумана. Професор Димитрије Калезић наводи неке тезе о години избора за игумана. Оно што се тачно зна јесте да није могао бити биран пре 30. године живота. Професор Калезић каже да се наводе три године у вези овога, а то су 1302, после 1302 и 1303. године. Међутим по другим подацима ни једна од ових година није тачна. Наиме, године 1304/5 помиње се хиландарски игуман Арсеније, а то говори да Данило није био изабран за игумана половином 1305. године јер хиландарски игумански жезал није тада био без игумана. Пре Данила игуман је могао бити Сава III, а Данило је дошао за игумана тек 1306, ако не и 1307. године.⁴

Данило као игуман Хиландара

Данило је одговорно и добро руководио манастиром. Некада је сањао о Светој Гори и борављењу у њој, а сада је био игуман једног од значајнијих и угледнијих светогорских манастира. У свој тој красоти величанства и лепоте којом је зрачило ово место, где се у ваздуху осети молитва и подвиг светогорских калуђера, дошла су грдна и погубна времена за ово свето место.

Наиме, Света Гора у време када је Данило руководио хиландарском обитељи, бива нападнута од каталонаца. Они су нападали грчке земље, те су стизали и до Цариграда и пустошили све пред собом. Велика их је снашла невоља, те је тако доста људи нашло склониште иза Хиландарских зидина и ту се скрбила. Манастир Хиландар су напали каталоњски разбојници. Док су ови зловници

немилосрдно нападали манстирске зидине, игуман Данило се молио Господу да их спасе од нечестивих који ударише на храмове Његове и оскрнавише их. Житије наводи да је опсада била три године и три месеца. Видевши да су ударили на непоколебиву стену, разбојници одоше али запретише да ће се вратити још силнији и јачи. Пошто Данило виде да ови неће одустати, он одлучи да затражи помоћ од краља Милутина, те тако и уради. Манстир на кратко остави братији, а он успеде да се провуче кроз непријатељске обруче и да стигне у Скопље где беше краљ Милутин. Тада је Данило са собом понео неке вреније ствари из манастира, које нису смеле пасти у руке разбојника.⁵

Неки истраживачи су се у овом случају хватали за хиландарски типик који није дозвољавао да се мичу ствари из манастира. Нису се смеле мицати ни ствари које нису имале неку важност. Дакле неки се држе тога и као да тиме критикују Данила што је склонио важне предмете у Скопље код краља Милутина. Исти тај типик каже да се ствари могу склонити уколико манастирској обитељи прети опасност пожара или земљотреса. Ово дешавање које је задесило манастир Хиландар свакако је оправдано јер је тим предметима, за које се не зна тачно који су то предмети, претила опасност да буду отуђени и оскрнављени.⁶

Након одласка у Скопље, Данило се враћа у Хиландар и тада својим новцем прикупља храну али и људство које ће одбрани манастир од нападача. Ови пак неће само одбрани манастир, него ће за кратко успети да потуку нападаче и да окончају ту нападачку кризу која је задесила и Хиландар и Свету Гору. Нападачи нису одустајали, него су желели да окончају живот Данилов, па тако овај отиде у руски манастир Светога Пантелејмона да се склони од ових. Они су покушали на све начине да уграбе Данила и да га усмрте, те су чак спалили и манастир, али вођен мишицом Господњом Данило се не даде него они побегоше и тако окончаше своје нападе.⁷

После ударца којег су 1301. године задали Турци византијском престолонаследнику Михаилу, видело се да наилази претња за целу Византију. Да би био што сигурнији у борби против Турака, цар Андроник узима у најам једну дружину Каталонаца, шпанаца ратника да се боре за њих. На почетку су Каталонци имали успеха у борби против Турака, али после две године мења се лист. Наиме, Каталонци су били познати ратници, али више су били разбојници по своме понашању и не дисциплини. Управо због тога вођени разбојништвом и жељни крви, они сада окрећу оружије против Византије. Дигли су се против њих из разлога што нису били

2 Димитрије М. Калезић, Архиепископ Данило II и његови настављачи, Београд, 1975, стр. 2

3 Еп. Сава Шумадијски, Српски јерарси, Београд – Подгорица – Крагујевац, 1996, стр. 153

4 Димитрије М. Калезић, Архиепископ Данило II и његови настављачи, Београд, 1975, стр. 3

5 Архиепископ Данило и други, Животи краљева и архиепископа српских, Загреб, 1866, стр. 259 – 263

6 Радомир Поповић, Архиепископ Данило II и управљање Црквом, Београд, 1991, стр. 91

7 Архиепископ Данило и други, Животи краљева и архиепископа српских, Загреб, 1866, стр. 263-270

довољно плаћени, како су се и погодили са својим изнајмитељима. У тим својим походима они прелазе и у Европу, на Галипоље и после на Касандру, те одатле пустоше околне области. Од њихових насртаја био је угрожен и манастир Хиландар, који одбрани игуман Данило, као што смо и изложили горе.⁸

Повлачење у Кареју

Након свега што се збило за време његовог игумановања Хиландаром, Данило одлази у испосницу Светога Саве у Кареји. Дакле, након што је показао да је веома учен и паметан, добра прво као сабрат па потом као и игуман, након што се доказао у подвигу и посту али и у боју и рату као неки војсковођа, Данило одлази да појача свој подвиг.

Иако би се могло рећи и просудити да је после свега што се издешавало, Данило отишао и повукао се у Кареју ради одмора и релаксације после тих дешавања, то би била оштра пресуда. Наиме, Данило јесте био сатрвен након свега, али одавно изучен и предан подвигу, он одлази да се после тога подвизава.

По самом правилу или типичу Светога Саве, у ту келију или сихастирију у Кареји, није могао ићи било ко, нити самовољно. Наиме у ту келију је ишао онај кога одреди сабор хиландарског братства са игуманом. Сам Свети Сава је прописао правилом да ту не може да се постави нико ради телесног одмора, или пак неук. Данило се ту подвизавао у посту, молитви и бдењем, те је поред тога читајући свете и целомудрене списе стицао мудрост Божију. Оно што је занимљиво јесте да се у овом периоду живота Данило предаје исихазму. Прописи Крејског типика којег је написао Свети Сава садрже древну монашку праксу коју су његовали велики и истински подвижници, а која је била у великој сличности са исихастичком праксом која сада у време Данила долази до изражаја. Дакле типик којем је Данило сада био подређен у Карејској испосници и исихазам којем се предао, били су веома блиски. Посматрајући правила Светога Саве, можемо видети да су Срби у Карејској испосници живели по тој пракси исихазма, те им тако и није било тешко да прихвате услове једног таквог духовног покрета.⁹

Боравећи на таквом једном месту, живећи по таквим правилима и подвизима, о њему као целомудреном и истински просвећеном мужу далеко се прочуло. Постао је образац светогорског монаха и подвижника, толико да су му долазили разни калуђери да им он дадне мудре и Богу угодне савете.

Скоро је немогуће не довести у везу Данила, који је живећи таквим животом и у то време био један образац монашког живота, са исихастичким

покретом који у то време цвета. Управо у то време Света Гора је одисала исихастичким подвигом и учењем, а још јачи исихастички рад био је за време његовог архиепископовања. Тада у томе периоду долази до спора између Светога Григорија Паламе и Варлаама.¹⁰

Није ни чудо што је главно стециште и место одбране православног исихастичког учења била Света Гора, а то није било случајно исто и место и време где је боравио Данило. Свети Григорије Палама је устао против заблуда калабријског философа Варлаама и написао је „Тријаде за одбрану светих исихаста“ у одбрану учења за које се залагао. Варлаам као философ, којим се прожимала пука платонистичка философија и философија уопште, није могао да појми спознају Бога и то да се Бог може видети телесним очима. Први званични текст односно дело, поред Тријаде, је „Светогорски Томос“, а којег су потписали игумани и монаси Свете Горе на сабрању или синакису 1340-1341 године. На тај начин целокупно светогорско монаштво је устало против Варлаамових заблуда.¹¹

О Даниловом припадању исихастичког покрета немамо конкретне податке, али из неких споредних извора можемо да закључимо да је он био не само познавалац и пријатељ исихаста, него и њихов припадник. То можемо видети и из једног примера, наиме Данило је важио за врло толерантну личност уопштено, али је показао нетрпељивост према римокатолицима назвавши их вером „латинском“ за разлику од православних који су за њега вера „хришћанска“.¹²

Данило II као политичар

Још пре него што се замонашио Данило је био у државним и политичким водама. Као веома образован младић, Данило је лако пловио у свим сферама друштвеног живота уопште. Тако ни као монах, а потом и архиепископ, није изгубио из свога слуха способност између свга осталог и за политику.

Та његова политичка способност и активност у многеме је доприњела Цркви, а наравно и држави. Све што је Данило радио и стварао је имало једно за циљ, а то је да то буде на корист народа и Цркве. Дакле његова политика је била веома значајна из тога разлога што је она била оправослављена. Сву своју политику је водио мудро. Иако је важио за светионик и стуб православља, он није био ограничена особа која слепо прати соју идеологију, него је био веома толеранта. Његова мудрост у политици се види из примера што он не утје против римокатолика, нити богумилима приписује негативне епитете. Потом, он нема ништа против

10 Исто, стр.7

11 Јован Мајендорф, Свети Григорије Палама и православна мистика, Београд, 1995, стр.69-71

12 Димитрије М. Калезић, Архиепископ Данило II и његови настављачи, Београд, 1975, стр. 7

8 Владимир Ђоровић, Историја Срба, Београд, 2010, стр. 167.

9 Димитрије М. Калезић, Архиепископ Данило II и његови настављачи, Београд, 1975, стр. 6

што његови српски краљеви, којима је он био први саветик и не само то него и пријатељ, зидају своје задужбине у романском стилу. Затим нема ништа против што је поред њега изврсног проектанта и архитекте, узет римокатолички монах фра Вита за протомајстора Високих Дечана. Такође, није има ништа против када је Стефан Дечански добио за своју војску ратне заставе од мисирског султана.¹³

Мудар у свему, па тако и у Црквеним питањима и пословима, Данило је верно чувао отачанску веру. Као Црквени поглавар он се особито трудио и радио на утврђењу православне вере у народу. Дужност проповедања и учења у вери превасходно је обавеза сваког епископа.¹⁴

Из свега рада Данила као епископа, можемо видети да је увек имао на уму речи и поуке Светог апостола Павла које је овај упутио своме ученику Тимотеју, а преко њега свим епископима и пастирима. Да би боље схватили контекст и повезаност тих поука са радом Данила, подсетићемо се тих поука и речи: „Али епископ треба да је без мане, једне жене муж, трезвен, мудар, поштен, гостољубив, кадар да подучава; не пијаница, не убојица, не лихвар, него кротак мирољубив, не среброљубив; који својим домом добро управља, има послушну дјецу са сваком скромношћу.“ (1. Тим. 3, 2 – 4). Упоредјујући ове премудре речи и живот Данила, може нам се учинити да је апостол Павле гледао у Данила и описивао га.

Да се сада вратимо на његову мудру политику. Није био залуђен слепом политиком, него је гајио и оно што је стекао кроз свој двиг и подвиг током свог целемудреног живота. Своје стечено духовно богатство није задржао само за себе, него је то донио са собом у Србију. Набављао је грчке књиге, доводио монахе Грке у Србију, итд. Отишао је можда телесно из Свете Горе, али никада је није напустио духовно. Из њега је зрачила та светогорска благодат и молитва где год да се он налазио. Можда би то звучило грубо, али у његовој духовности је било нечега политичког. Ово и не треба схватити буквално, него више онако описно. Наиме требало је саветовати четворицу краљева у току четири деценије, па је из тога искуства и рада Данило нешто пренео и у подручје црквеног домостроја. Искусан и у духовном и у политичком животу, Данило је надопуњавао свој рад овим талентима. Државну политику је надопуњавао духовношћу, а црквеност и духовност политичким искуством. Може се рећи да је Данило поред епископства био и сувладар. Његово дела и његове речи биле су снажне и чврсте, зато је важио за особу са високим угледом и повереношћу. Управо то га је увек држало при врху, а не некакве сплетке или лукавство како су мислили неки.¹⁵

Управо стога, као важној и високо угледној особи, њему су поверавани важни послови. Тако је Данило одиграо велику улогу за време сукоба Драгутина и Милутина. Односи између ове браће нису били баш срдачни. Милутин је био себичан и није дао да му ико дира власт коју је добио од Драгутина. Драгутин је пак хтео да тај престо на ком се тада налазио Милутин, осигура своме сину, а то је мога постићи само силом. Драгутина је још сметао и Милутинов последњи брак са Симонидом и везе са Византојом које су јачале. Милутин је био још пре сукоба подпомогнут византијским војним четама, да се лакше одбрани од Драгутина, уколико дође до сукоба. У посредовању у овим сукобима истакао се Данило. Ту се види горе помињана његова мудра политика. Наиме, када је Милутин послао своју војску у помоћ Грцима, Драгутин је то искористио и окупио око себе незадовољну властелу и напао Милутина. Ту је Милутина спасило свештенство које се плашило Драгутинових веза са западом, а са друге стране морало је помоћи Милутину који је за много задужио Цркву.¹⁶

То свештенство које је стало у Милутинову одбрану предводио је Данило, тада хиландарски игуман, а убрзо сада бањски епископ. Краљ Милутин је њему поверио манастир Светог Стефана у Бањској, где је сабрао своје благо и њему дао на чување. Данило је важио за врло верну и поверљиву особу, те је стога њему и поверн тај задатак. Свештенство је посредовало ради мирног решавања тих сукоба, те је на тај начин Србија спашена од грађанског рата. Захваљујући залагању и труду свештенства дошло је касније и до помирења између Милутина и његовог сина Стефана.¹⁷

Данило је имао још један сличан задатак, али сада као епископ хумски. Сада је на Драгутинов престо устремио његов син Владислав. Он се после Милутинове смрти избавио из тамнице и одмах устао да приграби престо, али у томе није успио. Хумски епископ Данило у овом случају иде у Цариград и Трново да посредује за мир.¹⁸

Данилово као епископ и архиепископ српски

Као што смо и поменули у предходном наслову, Данило је добио на дужност да се брине и да руководи изградњу Милутинове задужбине Бањске. Већ смо поменули зашто је баш њега краљ Милутин звао, односно молио да дође у Бањску. У животу архиепископа Данила који је описан од стране његовог ученика, каже се да је тада избио сукоб између краљева браће, али да је Милутин имао још једну велику бојазан, а то је његово благо. Он је своје богатство скупио и сабрао у манастир Бањску, а Данила је молио да дође да му помогне и побрине се за то благо. Милутин није имао поверења

13 Исто, стр. 8

14 Радомир Поповић, Архиепископ Данило II и управљање Црквом, Београд, 1991, стр. 94

15 Димитрије М. Калезић, Архиепископ Данило II и његови настављачи, Београд, 1975, стр. 8

16 Владимир Ђоровић, Историја Срба, Београд, 2010, стр. 170

17 Др Рајко Л. Веселиновић, Историја Српске православне цркве са народном историјом II, Београд, 2010, стр. 32

18 Владимир Ђоровић, Историја Срба, Београд, 2010, стр. 177

у некога другог да му повери тај задатак. Чини ми се да превасходни задатак није био руковођење изградње задужбине, него чување блага. Вероватно би се могао наћи неко ко би водио изградњу, за тај посао није се морао мољакати Данило да дође са Свете Горе. Главни задатак је био очување богатства и тај задатак није могао извршити свако. Житије каже да је Данило био ожалосћен што је морао ићи из Свете Горе, јер како се тамо каже: „јер није хтео да се разлучи од живота Свете Горе и иночког правила, на које беше навикао и није обраћао пажње на речено му.“ Пред саме ове догађаје преставио се епископ тога места. Теко је сада Милутин молећи Данила, дао му да поред свега и епископује тим местом. Када је Данило дошао у манстир Бањску и примио тај манстир, он би наречен за епископа.¹⁹

Бањски епископи познати су још од средине 13 века. За бањског епископа, баш у време најзаостренијег сукоба, био је постављен Данило, тада већ бивши игуман Хиландара, а последије хумски епископ и српски архиепископ. Он је постао бањски епископ негде 1312 или 1313 године. У време смрти краљице Јелене, он присусутвје као епископ бањски. Као што смо већ поменули, одиграо је значајну улогу у мирењу краљевске браће, чувању Милутиновог блага и изградњи његове задужбине манастира Светог Стефана. Када је манастир који је био намењен за гробницу завршен, Бањска је постала привилегована игуманија, а епископија је укинута. Област коју је обухватала бањска епархија, сада је подпала под духовну власт рашке епископије. Судску власт и фискално право на манастирском властелинству имао је бањски игуман. На месту где је била бањска епископија од 14 века јавља се епископија са седиштем у Велбужду. Под именом Велбуждска епископија позната је још у повељи цара Василија II.²⁰

Након што је бањска постала игуманија, морало се нечим регулисати такво стање Бањске као игуманије у јурисдикцији рашке епископије, па је стога прописана Бањска повеља. Из те повеље видимо да је Рашки епископ и даље на тој области вршио своју епископску дужност и власт, која по канонима искључиво припада епископима. Ту се пре свега мисли на власт рукополагања и хиротоније. Даље се у повељи истиче да у тим истим областима Бањски игуман има право да суди духовне преступе подручног становништва али наравно са обавезом да редовно подноси извештаје надлежном Рашком епископу. Даље се каже да сви приходи од судских глоба иду манастиру. Ових неколико одредби из Бањске повеље наведеи су због тога што је епископ Данило допринео у великој мери, не само изградњи манастира Бањске, већ и уређењу њеног властелинства, које је по обиму било једно од највећих у средњовековној Србији. Ово

уређење је било узор за касније уређењ дечанског и светоарханђелског властелинства. Зато заслуге Бањске повеље и уређења властелинства можемо преписати управо епископу Данилу.²¹

Након што је извршио своје мисије које су му дали, Данило је зажеleo да се врати на Свету Гору и да за живота обиђе Свету земљу. Када је краљ Милутин дознао његове намере, да Данило хоће да се повуче, зовне Данила к себи. Тада је краљ Милутин обећао Данилу трон Светог Саве, тј. да буде архиепископ српски. Милутин је послао Данила код тадашњег архиепископа Саве III да му се нађе при руци. Наравно ту се види Милутинова намера, да је он хтео да Данило наследи Саву III. Ту је Данило боравио у својој келији и недуго је уследила и смрт архиепископа Саве III.²² Даље се у животу не помиње оно што се спомиње у другим литературама. Наиме, након смрти Саве III, Милутин је сазвао свештени сабор да се изабере архиепископ српски и сабор је сазиван више пута али без успеха по Милутину. Ту је изгледа свештени сабор пружио отпор или опозицију краљу, јер ни трећи пут сабор није прихватио краљев предлог да се за архиепископа постави Данило. Да ли сабор није изабрао и поставио Данила, зато што је био краљев човек или се пак лично Данило замерио некоме у свештеном сабору, то се не зна. Пошто је за архиепископа изабран Данилов ученик и његов наследник у Хиландару Никодим, то је сабор изабрао Данила за епископа хумског. Седиште хумске епископије било је у Бијелом Пољу, при храму Светих Апостола.²³

Као хумски епископ Данило је сахрани свога верног пријатеља и краља Милутина. Данило је и био крај његове смртне постеље и сахранио га у манастиру Светог Стефана у Бањској. Након краља Милутина на власт је дошао краљ Стефан Урош III, познатији у историји као Стефан Дечански. За време Стефана Дечанског десила се значајна победа код Велбужда 1330 године. Наиме после Милутинове смрти десиле су унутрашње борбе за власт у којима је Стефан Дечански однео победу. Након тога Србија је мало слабила, па су се неке кнежевине као што је Видинска одметнуле од српске власти, па је син видинског кнеза Шишмана, који је био Милутинов зет, постао бугарски цар. У то време и у Византији су вођене унутрашње борбе између старог цара Андроника II и унука му Андроника III. У тим борбама Стефан Дечански је стао на страну цара Андроника III и успео је да добије неке територије. Међутим, у циљу удара на Србију, Андроник III склопи савез са Бугарском да нападну заједно Србију. Стефан Дечански их није сачекао скрштених руку, него је уз помоћ шпанских и можда

19 Архиепископ Данило и други, Животи краљева и архиепископа српских, Загреб, 1866, стр. 272-273

20 Др Миодраг Пурковић, Српски епископи и митрополити средњег века, Скопље, 1938, стр. 35-36

21 Радомир Поповић, Архиепископ Данило II и управљање Црквом, Београд, 1991, стр. 93

22 Архиепископ Данило и други, Животи краљева и архиепископа српских, Загреб, 1866, стр. 274-275

23 Др Миодраг Пурковић, Српски епископи и митрополити средњег века, Скопље, 1938, стр. 25

и немачких плаћеника потукао их код Велбужда 1330 године. У тој битци страдао је и бугарски цар Михаило. Тако је Стефан Дечански показао силу и моћ чврсте Српске државе, која је расла, а која ће за време његовог сина Душана постати још јача и силнија и тада ће достићи свој врхунац и постати царевина.²⁴

Када је извојевана победа код Велбужда, Стефан Дечански је са лица места обавестио, тада већ архиепископа Данила II. Данило као црквени поглавар у српској држави чини благодарења и молитве по свим црквама и манастирима, те тако одаје захвалност Богу за победу коју је краљ извојевао над Бугарима. Овим примером можемо видети узајамни однос црквене и државне, одн. духовне и световне власти, ту симфонију која је у Србији тада била можда на највишем нивоу.²⁵

Данило се опет враћа своме гнезду на Светој Гори из кога је духовно подигнут, у манастир Хиландар. Из хумске епархије отишао је 1322 године, а ову свештену епископију поверио је епископу Стефану Пекпалу. Док је био на Светој Гори, у међувремену умро је архиепископ Никодим и Данило је 14. септембра 1324. године изабран за једанаестог архиепископа српског. Архиепископ Данило II је дошао на престо светог Саве са врло великим искуством. У његовом раду посебно су дошле до изражаја његове способности за грађевинске послове, а које је он показао приликом грађења манастира Дечана. Посебно се истицао и у јачању и формирању властелинстава при манастирима. Подизао је нове цркве и храмове и обнављао је старе. Тако је у Пећи подигао храм Богородице Одигитрије – Путеводитељице, са два мала храма

у њој, Св. Јована и Св. Арсенија. Ту је за њихове потребе донео грчке књиге и осигурао службу грчким монасима. Осликао је многе храмове и припрате, подигао и обновио многе конаци и келије. Око својих задужбина засадио је воћњаке, винограде и вртове. Тамо где није стигао и могао подићи цркву од камена, подигао је од дрвета. На дужности архиепископа српског и наследника у трону Светога Саве, био је четрнаест година и три месеца. Овај дивни и блажени муж и архипастир цркве српске, преставио се у Господу 19. децембра 1337. године. Српска православна црква га је уврстила у ред светих.²⁶

Књижевни рад и значај архиепископа Данила II

Свој таленат Данило је испољавао и на пољу књижевности и то веома успешно и плодно. Он као љубитељ књиге писао је и сам нека књижевна дела, а још је води рачуна о преписивању и издавању неких књига. Око себе је окупио учене монахе са којим је заједно преписивао старе и писао нове књиге. Под тим преписивањем старих се мисли већином на црквене књиге, а под новима на службе које је он састављао. Наиме, у току свог књижевног рада са њим су радили још неки аутори. Кроз анализу неких дела као што су житија то се да приметити. Ту је баш приметно да су доцније настављачи и редактори додавали и накнадно уносили. Тако срећемо делове где Данило говори о себи час у првом лицу, час у другом лицу; затим негде где је реч о њему као граматичкоме првом лицу, титулисан је тако како он сигурно себе никада није ослављавао. Свој књижевни рад Данило је свакако започео у Хиландару, а потом у Карејској испосници у миру

²⁴ Др Рајко Л. Веселиновић, *Историја Српске православне цркве са народном историјом II*, Београд, 2010, стр. 41-42

²⁵ Радомир Поповић, *Архиепископ Данило II и управљање Црквом*, Београд, 1991, стр. 94

²⁶ Еп. Сава Шумадијски, *Српски јерарси*, Београд – Подгорица – Крагујевац, 1996, стр. 153 – 154

и тишини, а није одустајао од тога рада и када је био епископ, а потом и архиепископ. Свакако је највише житија написао у последњим годинама свога живота. У књижевном делању Данило је имао за пример Доментијана и његов рад, али у своје раду Данило се није слепо држао Доментијана. Он уствари, могло би се рећи настављао тамо где је Доментијан стао. Може се рећи да је за циљ имао да настави тамо где су његови предходници књижевници стали. Зато на пример Данило не пише житије Светог Симеона и Саве, јер је о њима већ писано, него има намеру да дадне и напише животе оних који нису записани.²⁷

Иако је имао помагаче и настављаче у раду на зборнику, он је опет урадио већи дио посла и написао је велики дио текста. По мишљењу неких Данило је написао житије, од владара: краља Уроша I, затим Драгутиново, па Јеленино и Милутиново; од архиепископа је написао житије: Арсенија, Саве II, Данила I, Јоаникија и Јевстатија I, а можда и архиепископа Јакова, Јевстатија II и Саве III. Његови настављачи су написали житије Стефана Дечанског, архиепископа Данила II и можда почетак Душановог житија, а његов ученик житија патријарха Јоаникија и Саве. Пручавањем овога зборника „Животи краљева и архиепископа српских“ долази се до разних теорија о ауторству. Тако између осталих постоји теорија да је Данило написао животе владара, па чак и Душана који га је надживео. Разуме се да није могао написати цели живот цара Душана, али постоји претпоставка да је написао можда први дио. Све ове претпоставке и двоумљења не могу се доказати са сигурношћу. Композиција његових биографија је чврсто изграђена. Тако код њега имамо богословски увод, потом излагање са богословским и историјским контекстом и на крају реторски завршетак, обично са причом о чудима која су се дешавала од стране описаних. По мишљењу многих једне од најлепше описаних живота су житија Јелене и Милутина. Тако се рецимо по лепоти иситиче опис скончавања земаљскога живота краљице Јелене. Описана је њена молитва и благодарност Господу у храму, где су били окупљени поред свештенства и монаштва и мали број народа. Потом је са дивотом и красотом описан погреб, одн. поворка са телом краљице Јелене, које су преносили у њену задужбину манстир Градац. У то време била је зимска идила, па је писац и аутор, разуме се Данило, то дивно уклопи, ту зиму и богохвалне песме које се поју у поворци и које се прожимају са смрћу и дају јој светлију боју и сјај. Потом долазак краља Милутина и његове свите на погреб његове мајке, и његово слово и реч коју је Данило лично чуо и не само то него и осетио и све то са пуно осећаја и достојанства пренео на папир. Ови описи по многима спадају у најлепше описе које је архиепископ Данило II написао.²⁸

27 Димитрије М. Калезић, Архиепископ Данило II и његови настављачи, Београд, 1975, стр. 13 – 14

28 Исто, стр. 19

Оно што је важно за поменути јесте то да од Данила наша књижевност добија нови изглед. До пре њега списи ових категорија нису имали ту неку световну црту. Сада пак Данило у својим списима не пише само пуку духовност и црквеност, него показује своје расположење тако што описује и световне ствари. Тако он описује нпр. световне људе који су долазили у посете. Или нпр. за разлику од Светога Саве и Стефана Првовенчаног који ни не помињу своју мајку, или Савиних биографа који је помињу само успут, Данило цело једно дело посвећује жени. Он пише о краљици и монахињи, о жени која није била нашег рода и крви, о Францускињи, а која и није била наше вере до пред сам крај живота када се и замонашила. Свиме овим Данило даје књижевности један нови и блистави сјај, својим делима даје неку раскош и лепоту без претеране приљубљености за овземаљско, али и без презира према материјалном. Направио је један баланс и симфонију између духовног непролазног и земаљског материјалног.²⁹

Као што је од својих предходника писаца наставио да пише житија, тако је натавио да пише и службе. Судећи по причи његових биографа, Данило је писао више црквених песама, али на жалост у комлету до нас су дошле само две службе, а то су службе Св. Арсенију и Св. Јевстатију. Као добар и учен богослов, Данило је писао и неке богословске списе, а као архиепископ разуме се да је писао и архиепископске посланице, али ништа од тога није сачувано и није дошло до нас.³⁰

Закључак

Читајући и пролазећи кроз живот и рад архиепископа Данила II, можемо закључити да је он био једна од значајнијих личности свога времена, али и касније до дана данашњег. Сагледавши само кратке црте из његовог живота и дела, не можемо а де се не сетимо јеванђелске приче о талантима. Он као личност подсећа нас управо на онога човека из ове приче који је умножио својих пет таланата и донео Господару своје десет таланата.

Заиста Данило је у младости добио тих пет таланата које је кроз свој живот, труд и дело умножио и тако прославио Господа. Неки тумачи под ових пет таланата подразумевају основних пет чула које Господ дарује човеку. Та чула се просветљују и освећују на крштењу и човек је дужан да кроз свој труд и рад умножи оно што му је Господ даровао. Данило је управо то и урадио. Он није закопао дате му таланте, нити се мало потрудио и тек мало их умножио, него је дао свој максимум.

Богат и угледан младић већ у својој младости се предаје књизи и науци, а то ће му се касније и те како исплатити. Није дуго прошло, а већ је ступио у службу краља Милутина. Није мала ствар бити

29 Исто, стр. 18 – 19

30 Исто, стр. 22 – 23

тако млад, а већ краљев службеник. Иако је могао да напредује у тој каријери, он се окреће ка духовном животу и у томе нас у многоме подсећа на Растка Немањића, потоњег Светитеља Саву. Не смемо да сметнемо са ума, да иако је пришао духовном животу и узео анђеоски образ и монашку ризу на себе, није одбацио световно гледање на свет. Човек који је отворио нове хоризонте и дао нам нове погледе на свет, тако што је укомбиновао и нашао баланс између духовног и материјалног.

У монаштву је постао узор блаженог мужа и подвижника. Врло брзо је постао цењен међу монасима Свете Горе. Одао се исихазму и кроз скрушеност срца и кроз молитву сагледавао је светлост Таворску и тако спознавао Творца свега. Као игуман Хиландара водио је братство своје и у духовности и мудрости, али и у храбрости и боју. Разни проблеми који су га опкољавали, нису га кочили и споравали. Храбро се дизао изнад свега тога и као јунак и војвода стао је змији на главу и поразио непријатеље који су напали његов манастир.

Био је особа од снажног карактера и од поврења. Управо зато су му поверавани разни важни послови, које није могао обавити нико други до њега. Мирио је краљевску браћу, као некада Свети Сава, спречавао унутрашње сукобе и ратовања. Увек је био ту да дадне мудар савет и као што смо у раду рекли, може се рећи да је због улоге коју је одиграо удржави био савладар. Као епископ бањски, а потом и хумски, није се ваздигао и погорди, него и даље жудио за монашким подвижничким животом. У свом том смирењу дочекао је и избор за архипастира и наследника архиепископског трона Светог Саве.

Кроз сав свој живот, ма шта год да је био, радио је на књижевности. Лично је писао нека дела, која су данас од великог значаја за нас јер нам пружају мноштво информација, а и трудио се око умножавања и преписивања већ постојећих дела. Бринуо се за изградњу нових и обнављање старих Домова Господњих. Мудар уметник и архитекта свога времена, оставио нам је дивне и осликане храмове, који данас у ово време одишу старим вековима и неприкосновеном лепотом. Из њих данас зрачи светлост тих давних векова и улазећи у те дивне Домове Господње и ми се осећамо као да стојимо поред наших древних владара и архијереја који красе наше историјске списе и којима се ми данас дивимо.

Тако је Данило уножио своје таланте и зато га је Господ богато наградио за његов труд и рад. Још пре него што је испунио историјске странице он је био награђен. Оне јевађелске речи: „Добро слуго добри и вјерни, у маломе си био вјеран, над многим ћу те поставити; уђи у радост господара својега.“ Заиста Господ га још за његовог живота над многима поставио тако што је ставио своју руку своју на слугу свога Данила и преузео га на престо архиепископа српског. Заиста овај блажени и мудри муж и архипастир је и ушао у радост Господара свога.

Господ свеплаги који све љуби и обгрљује љубављу својом, прославио је Данила и овечао га венцем вечне славе.

Овај рад је само кап у мору, у упоредаби онога што је Данило урадио за наш народ и Цркву и тиме нас задужио да га спомињемо и славио Господа који га је прславио. Молитвама Светог архиепископа српског Данила II, Господе Исусе Христe помиљуј нас и свет твој. Амин.

Библиографија:

-Архиепископ Данило и други, Животи краљева и архиепископа српских, Загреб, 1866.

Димитрије М. Калезић, Архиепископ Данило II и његови настављачи, Београд, 1975.

-Сава Шумадијски, Српски јерарси, Београд – Подгорица – Крагујевац, 1996.

-Радомир Поповић, Архиепископ Данило II и управљање Црквом, Београд, 1991.

-Владимир Ђоровић, Историја Срба, Београд, 2010.

-Др Миодраг Пурковић, Српски епископи и митрополити средњег века, Скопље, 1938.

-Др Рајко Л. Веселиновић, Историја Српске православне цркве са народном историјом II, Београд, 2010.

-Јован Мајендорф, Свети Григорије Палама и православна мистика, Београд, 1995.

СКРНАВЉЕЊЕ (фебруар 2015)

Није мајстор од никог заната,
ал' је мајстор да обије врата,
да обије и све да развали,
учили га док је био мали!

Учили их, у томе су брзи,
учили их, да „Србина мрзи”!
Наводно су Срби за све криви,
Срби криви, само што су живи!

А ручица да им се осуши,
тих сподоба што их моћни штите,
како ли су на светињи Срба,
исписали познате графите!

Мили Боже, дал' су Срби криви,
дал' су криви што марљиво раде,
и праштају сва недјела њима,
ил су криви само што су живи?

Полиција и редарство њено,
све у журби, пасти ће са ногу,
а извјешће гласит ће њихово,
да вандале ухитит не могу!

Јер су они њима непознати,
А за јавност радозналост свијета,
приопћење гласит ће њихово,
баш и није нека већа штета!

Докле ријеке буду протицале,
Док се буде зеленило поље,
не вјерујем да ће нам Србима,
у Хрватској бити ишта боље!

Сунце јарко обасјава земљу,
цвјетна поља, зелени се трава,
Свети Сава поручио давно,
само слога Србина спасава!

И кад буде снијег све покрио,
нема цвијета, не види се трава,
нека увијек буде међу нама,
само слога Србина спасава!

Нинко Поткрајац

ПОЈАВЉИВАЊЕ МАНАСТИРА ОВДЕ...

*Сваки манастир је тврђава Божја и појава светоотачка.
Сваки манастир благосиља цео крај где је подигнут.*

Сваки манастир је тврђава Божја и појава светоотачка. Сваки манастир благосиља цео крај где је подигнут. Благосиља цео свет, све умирује. Одлазе демони, долазе анђели. И тај труд манастира помаже хришћанима да иду путем спасења без лутања. То је духовно прибежиште где се скрива свака душа која жели да се спасе, која жели да добије утеху, да буде оживотворавана, која жели да се просветли, јер је у свету толико проблема...

Посебно у наше време... Има хиљаду и два проблема, посебно духовних. И других. Постоји велика потреба да се реше и разјасне ти проблеми. Присуство манастира, људи који у њему живе, даје могућност, даје благодат, искуство помагања и спасавања људи који му притичу. Дакле, присуство нашег манастира је светионик у Новом Свету, како зову Америку, Канаду, где до тада, заправо, није било ниједног грчког манастира. То нам улива добре наде, наде које ће нам дати живот, Светлост, спасење свету овде. Дакле, молимо се да појављивање манастира постане квасац од кога ће се умножавати на овом месту, које се зове Нови Свет, манастири, светионици, православни столпови, духовне оазе, куда ће наши хришћани притицати да се хране, напајају, спасавају. Јер ми очекујемо... очекујемо ново време које значи време антихриста. Дакле, и сада је већ много антихриста, и како вели апостол Јован Богослов: Ко је антихрист? „Онај ко не исповеда да је Христос Исус у телу дошао.“ Дакле, ко не исповеда да је Христос дошао на земљу као истинити Бог и оваплотио се и постао Човек и Богочовек да би спасао човека и узнео га онамо где је Он пре био, у Небески Свет, у славу Божју. Онај ко то не исповеда је антирист.

Дакле, пошто очекујемо време антихриста који ће, по мом смиреном мишљењу, бити оличење све сатанске силе, и његово присуство ће бити у центру који се зове Њујорк, између мора и река, Вавилонa, о којима објављује Апокалипсис. То ће бити место његовог боравка, његов центар и одатле ће он општити са целим светом. И он, антихрист, назваће се „старијим братом“.

И путем телевизије и телеоптичких средстава у једном тренутку ће општити са сваком човеком. То јест, човек се налази у соби и ма шта радио, он ће му се јавити и дати наредбу како би он веровао у њега и како би се покорио демонској енергији, како би привукао тог човека и како би га он следио. Дакле, пошто у овом свету постоје сатанисти, постоје јеретици, постоје антихристи, постоје, постоје, постоје... Дакле, у таквој ситуацији ће доћи и узрости антихрист који се очекује. И зато се надамо

да ће Архистратиг Христос за те битке подићи храбру војску Својих изабраника и следбеника, који ће се суочити са сатаном лицем у лице. Та храбра војска ће привући себи обичне хришћане како би чинили Војску и Лице Божје. Дакле, ти изабраници и следбеници су монаси и монахиње и њихове тврђаве ће бити манастири. У њих ће се склањати свет да би се сакрио и обезбедио од те силе. На те манастире, на ту војску, на Цркву нападају како се не би оснивали манастири, како би се приближио долазак антихриста.

Постојаће непосредну опасност од одрицања, јер ће мучења бити много већа, због средстава којима ће располагати наука и технологија, и сатана ће тиме манипулисати, са великим искуством. Зато нам Христос говори у Светом Јеванђељу: „Син Човечији када дође, хоће ли наћи веру на земљи?“ Хоће ли наћи људе који верују у Њега. Не само језиком, него срцем и снагом храбрости.

Зато имамо непосредну потребу да оснивамо манастире, ако желимо да ми и наша деца и они који нас окружују нађу безбедност пред невољама које нас очекују и обавезно ће доћи, у то сам уверен, јер о томе говори Свето Писмо.

Писмо је од Духа Светога и ништа неће изостати, све ће се десити. Дакле, присуство манастира и људи који у њима живе биће наша непосредна потреба и ми треба да желимо и помажемо да они постоје и да се молимо да се обилно умноже у њима храбре душе које ће се активно супротстављати сатани и његовој војсци и бити за нас хришћане пример вере, да бисмо се ми супротставили и постали нови мученици (сведоци).

Мученици који ће бити неупоредиво славнији од мученика старих, првих времена. Безусловно они који ће се спасти у последња времена засвијаће јаче од сунца! Више него први свети. Јер су страдања велика, вера слаба, зла много, зато ће они који се буду борили бити изабрани људи Божји. Раније је вера била, да тако кажемо, уз укрепење, са чудима, са светима, апостолима.

И била су чуда, чуда... Зла је било мало, страдања нису била тако активна и очита. Данас је вера слаба, зла је много, много је греха, много мрака, мало руководиоца, духовни човек је реткост.

Ми смо у жалосном духовном стању, али онај ко да добро мучеништво за Христа, биће велики, са укрепењем Свише, постаће први мученик, стећи ће славу и достојанство првих светих.

*Превод са руског и грчког:
Снежана Јелисављевић*

АКТУЕЛНОСТИ са интернет презентације епархије горњокарловачке

Архијерејска

Литургија у Карловцу

| 03. јул 2016. |

У недељу другу по Духовима, када наша Света Црква прославља успомену на свештенмученика Методија и преподобног Наума Охридског, у Саборном храму Светог оца Николаја Мирликијског у Карловцу, служена је Света Архијерејска Литургија. Литургијским сабрањем у данашњи дан, началствовао је Епископ горњокарловачки г. Герасим, уз саслужење протојереја-ставрофора Славеше Симаковића и протонамјесника Предрага Сушића, пароха карловачких. По окончању сабрања, Епископ је честитао присутним вјерницима данашњи празник и успомену на Светитеље које данас празнујемо.

Архијерејска

Литургија у Србу

| 28. јун 2016. |

Евхаристијским сабрањем у храму Успења Пресвете Богородице у Србу, прослављена је успомена на Светог мученика кнеза Лазара и Свете српске мученике, празник у народу познатији као Видовдан. Светом Архијерејском Литургијом на данашњи празник началствовао је Његово Преосвештенство Епископ горњокарловачки г. Герасим уз саслужење јереја Предрага Пантелића, пароха доњелапачког и протонамјесника Југослава Максимовића, надлежног пароха грачачког. Након заамвоне молитве, служен је парастос свим мученицима за вјеру од Косовског боја до данас. Бесједећи по окончању сабрања, Епископ Герасим

честитао је приступним вјерницима данашњи празник и поучио их о неизмјерној Љубави и великој жртви коју су поднијели Свети кнез Лазар и Свети мученици српски, положивши своје животе за слободу и правду, а на првом мјесту за Господа и Спаситеља нашег Исуса Христа.

Освећење

звона за храм у Брлогу

| 26. јун 2016. |

У недељу 26. јуна текуће године, на празник Свете мученице Акилине и Светог Трифилија Левкусијског, Његово Преосвештенство Епископ горњокарловачки г. Герасим посјетио је лично село Брлог у парохији оточачкој. Овом приликом, Епископ Герасим је уз саслужење свештенства Епархије горњокарловачке из сусједних парохија, осветио два нова звона која су потом постављена на звоник храма посвећеног Светом Сави, првом Архиепископу српском. Новоосвећена звона су свом храму придарили благочестиви мјештани села Брлог. Епископ Герасим је по освећењу звона честитао присутним вјерницима овај Богом благословен дан, зажељевши да их новоосвећена и подигнута звона, свагда у здрављу и весељу сабирају на молитву у дивном храму Господњем.

Храмовна слава у Дубици

| 23. јун 2016. |

И ове године на храмовну славу „Силазак Св. Духа на Апостоле“ у Хр. Дубици достојно је и како ваља прослављена храмовна слава уз литургијско сабрање вјернога народа који је својим присуством увеличао овај дивни и

велики празник. Послије св. литургије освећен је славски колач и славско жито, а кума гђа. Савка Петровић са својом породицом није жалила труда да припреми трпезу љубави за све присутне. Оваква као и сва будућа окупљања нашега народа око својих свих светих храмова итекако су потребна у овим тешким искушењима за наш народ када нас је из године у годину све мање на овим просторима. Народ све више увиђа да управо кроз овакве празнике и догађаје проналази нову снагу и духовно се окрепљује за нове дане које нам долазе али знајући у срцима својим ону народну; „Са Богом свакуда а без Њега никуда“.

Поклоничко путовање вјерника парохије огулинске у манастир Лепавину

| 13. јун 2016. |

Са благословом Његовог Преосвештенства Епископа горњокарловачког г. Герасима, а трудом и залагањем надлежног пароха протојереја Милана Симића, у суботу 4. јуна парохија огулинска организовала је једнодневни ходочашће у светиње Митрополије загребачког-љубљанске. У ман. Лепавини узели смо учешће на Св. Литургији у којој се већи број вјерника сјединио са Господом кроз Св. Тајну причешћа. По завршетку Св. Литургије братство ман. Лепавине нас је угостило са трпезом љубави, а потом смо обишли капелу Св. Тихона Задонског у којој смо сви били задивљени прелијепим фрескама. У повратку за Огулин свратили смо у саборни

храм Преображења Господњег у Загреб у коме смо присуствовали бденију, а по завршетку богослужења обишли музеј Митрополије загребачког-љубљанске. По завршетку посјете храму Преображења Господњег упутили смо се са Божијом помоћу за Огулин.

Спасовдан

у Костајници и Чукуру

| 12. јун 2016. |

На овај велики празник Вазнесења Господа Бога и Спаса нашег Исуса Христа вјерни народ костајничке парохије најприје се сабрао у светоархангелском храму у Костајници узевши учешће на светој Литургији, те је последице свете Литургије у парохијском дому имао кратко предавање о значају овога празника кроз парохију костајничку, што је био и увод да се народ сабере на мјесту некадашњег храма „Вазнесења Господњег“ на Чукуру крај Костајнице. У сарадњи Српске православне црквене општина у Костајници и Мјесног одбора Чукур велики број вјерника је дошао на мјесто некадашњег храма тј. код Крста који је народ подигао пре неколико година као залог за обнову храма. Код Крста је освећено славско жито и славски колач који је припремио кум Милан Кнеживић и његова породица, а који није жалио труда да са осталим мјештанима припреми свечани ручак за све присутне у сеоском дому који је овом приликом и освештан. Вриједи напоменути да је цијело село учествовало у молитви код Крста, те у организацији и прослави.

Прослава

Спасовдана на Коларићу

| 11. јун 2016. |
Дана 09. јуна 2016. године, када наша Света Црква молитвено прославља свети и радосни празник Вазнесења Господњег, верни народ са подручја коларићке парохије сабрао се како би свечано прославио своју храмовну славу.

У присуству великог броја верника свештеним евхаристијским сабрањем началствовао је архимандрит Наум (Милковић) уз саслужење протојереја Саше Умићевића, пароха петрињског и протонамјесника Предрага Сушића, пароха карловачког. Након јеванђељског читања сабрањем верницима се обратио протојереј Саша Умићевић говорећи о тајни и смислу данашњег празновања. По заамвоној молитви освећени су славски дарови - кољиво и колач, које је у славу Божију принео овогодишњи домаћин славе господин Станко Гвозденовић из Кливленда (Охајо, САД), као и чланови СНВ Војнић, који празник Вазнесења Господњег прослављају као своју Крсну славу. По окончању Свете Литургије архимандрит Наум се обратио како би честитао данашњи празник свим верницима коларићке парохије, преносећи при томе благослов и молитвене жеље Епископа горњокарловачког Господина Герасима. Будући да су у току 2014. и 2016. године, прилозима овогодишњег храмовног кума Станка Гвозденовића, извршени радови на обнови кровишта и уређењу порте коларићког храма, надлежни парох коларићки, протонамјесник Жељко Видаковић бирајем речима се захвалио како господину Станку, тако

и свима онима који су молитвено подржали поменуте радове. Заједничарење је настављено у порти храма, где је трудом овогодишњег домаћина славе за све присутне било припремљено богато послужење.

Храмовна слава у Грачацу

| 09. јун 2016. |
У четвртак шесте недеље по Васкрсењу, када наша Света Црква слави успомену на Вазнесење Господње - Спасовдан, прослављена је храмовна слава у Грачацу. Евхаристијским сабрањем началствовао је Његово Преосвештенство Епископ горњокарловачки г. Герасим уз саслужење протонамјесника Николе Малобабића, протонамјесника Југослава Максимовића, јереја Драгана Михајловића и јереја Јована Галамића. Након заамвоне молитве, Епископ Герасим заједно са свештенством и вјерним народом, освештао је кољиво и преломио славски колач поводом храмовне славе. У свом празничном слову, Епископ Герасим поучио је присутне вјернике о значају данашњег празника и дана у који се Васкрсли Господ наш Исус Христос, четрдесети дан по Васкрсењу, посљедњи пут јавио својим ученицима, након чега се вазнио на небо и „сјео са десне стране Бога“.

Архијерејска Литургија и рукоположење у Ријеци

| 05. јун 2016. |
У недељу шесту по Васкрсењу, када се присјећамо Јеванђелске приче о исцјељењу човјека слијепог од рођења, Архијерејском Литургијом у храму Светог оца Николаја у Ријеци, началствовао је Његово Преосвештенство Епископ горњокарловачки г. Герасим. Епископу

су овом приликом саслуживали: архимандрит Наум, протојереји-ставрофори Милан Дудуковић и Будимир Галамић из митрополије загребачко-љубљанске и ђакон Јован Галамић. Сабрање су својим појањем уљепшали чланови хора парохије ријечке на челу са надлежним парохом, протојерејем-ставрофором Мићом Костићем. У току Свете Литургије, Епископ Герасим је у чин презвитера рукоположио ђакон Јована Галамића, који ће своју службу Богу и Светој Цркви нашој, као и таланте које му је Господ подарио, уносити и умножавати у парохији ријечкој, мјесту свог будућег службовања. По окончању Литургијског сабрања, Епископ се обратио присутним вјерницима бесједом на тему данашњег прочитаног одломка из Јеванђеља, које говори о чудесном исцјељењу човјека слијепог од рођења, којем је Господ помазао очи блатом и послао га да се умије у бањи Силоамској, након чега је он прогледао.

Освећење

звона за храм у Понорима

| 04. јун 2016. |
У суботу, 04. јуна текуће године, на празник Светог мученика Јована Владимира, кнеза Српског, Његово Преосвештенство Епископ горњокарловачки г. Герасим посјетио је лично село Понори, недалеко од Оточца. Овом приликом, Епископ је уз саслужење игумана Гаврила из манастира Крупе у Епархији далматинској, протонамјесника Југослава Максимовића, протонамјесника Слађана Никића и ђакон Јована Галамића, осветио ново звоно које је потом и постављено на звоник храма Васкрсења Господњег у Понорима. Звоно су свом храму придарили благочестиви

мјештани села Понори. У својој бесједи, Епископ Герасим се обратио присутним вјерницима и честитао им овај дивни дан, изразивши наду да ће их новоосвећено и подигнуто звоно убудуће сабирати на молитву у храму Господњем и чувати од свих непогода.

Признање за Српску православну парохију петрињску

| 04. јун 2016. |
Дана 01. јуна 2016. године Дом за психички болесне одрасле особе Петриња прославио је своју 3. годишњицу рада као самостална установа коју је основала Жупанија сисачко-мославачка. Од 1. јуна 2013. године Дом за психички болесне одрасле особе у Петрињи самостална је жупанијска социјална установа. До тада је функционисала под разним управама, а до осамостаљења 2013. била је у саставу Опште болнице „Др. Иво Педишић“ у Сиску. Сада 41 запосленик даноноћно брине о 96 особа с менталним потешкоћама. У Дому се пружају услуге дужег или краћег смештаја, што зависи о стању корисника, јер им се може омогућити одлазак у неку другу врсту установе, примеренијег облика смештаја, односно стамбених јединица. Поводом годишњице рада у дворишту ове јавне установе одржан је пригодни програм који је био улепшан наступом ученика Прве основне школе Петриња, Средње школе Петриња, те наступом самих корисника дома. На крају предвиђеног програма, директорица Дома, госпођа Јадранка Бертовић, поред неколицине донатора, уручила је признање и Српској православној парохији петрињској захваливши се при томе на помоћи коју Управа

парохије петрињске пружа овој установи и њеним корисницима.

Поклоничко путовање ученика О.Ш. Јабуковац | 24. мај 2016. |

Са благословом Његовог Преосвештенства Епископа горњокарловачког г. Герасима, у суботу 21. маја 2016. године, под вођством надлежног пароха петрињског, ученици Православне веронауке из Основне школе Јабуковац поконили су се светињама Епархије горњокарловачке посетивши при томе храмове Вазнесења Господњег у Коларићу, Светог оца Николаја у Карловцу и Рођења Светог Јована Крститеља у Топуском, као и манастире Богородице Тројеручице у Доњем Будачком и Рођења Светог Јована Крститеља у Гомирју. Овом приликом се захваљујемо Управама манастира и парохија које су ученици посетили приликом поклоничког путовања на гостољубљу и исказаној братској љуави.

Четврта недеља по Васкрсу | 23. мај 2016. |

У недељни дан у који се присјећамо јеванђелске приче о исцјељењу ослабљеног болесника, који је тридесет осам година боловао, а којег је Господ Спаситељ идући из Галилеје у Јерусалим у овчијој бањи (Витезди) чудесно исцјелио од болести, Његово Преосвештенство Епископ горњокарловачки г. Герасим, служио је Свету архијерејску Литургију у Саборном храму Светог оца Николаја у Карловцу. Епископу су овом приликом саслуживали протојереј-ставрофор Славиша Симаковић, протонамјесник Предраг Сушић и ђакон Јован Галамић. По окончању сабрања,

Епископ Герасим честитао је присутним вјерницима данашњи празник, који нам свједочи о Божанској свемоћи Господа нашег Исуса Христа и јача нам вјеру у истину Христовог Васкрсења.

Ученици из Моравица и Врбовског у светињама Београда и Фрушке Горе | 20. мај 2016. |

Благословом Његовог Преосвештенства епископа Горњокарловачког Господина Герасима ученици од петог до осмог разреда основних школа: «Никола Тесла» из Моравица и «Иван Горан Ковачић» из Врбовског у времену 13. и 14. маја посетили су и поклонили се светињама Града Београда и Фрушке Горе. Овај посет је организовала парохија српскоморавичка, а у склопу наставе православног веронаука у наведеним школама, а планиран је у наставном програму школске 2015/16. године. Посет манастирима је уврштен у проведени план курикулумских циљева из подручја «Српски манастири» у реализацији вероучитеља протојереја-ставрофора Јеленка Стојановића и наставнице српског језика и књижевности Валентине Вукадиновић. У раним јутарњим сатима 13. маја кренули смо: тридесет и осам ученика и осам наставника пут Београда. Око једанаест сати стигли смо у Лаћарак и посјетили основну школу «Трива Витасовић Лебарник» гдје су нас домаћини школе дочекали са великим одушевљењем и домаћински нас почастили. Организовали су посет археолошком налазишту «Царска палата» гдје смо и визуелно и ријечима од стране кустоса били упознати о богатству и

значају овог локалитета. Домаћини Лаћарка су нас изненадили у свом домаћинском гостопримству тиме шт су нас удостојили и посете базилици Светог Великомученика Димитрија где нас је надлежни свештеник дочекао и благословио. После базилике следила је посета Саборном храму у Сремској Митровици а затим пут у Београд. У Београд смо стигли у поподневним сатима где смо најпре посетили храм Светог Саве који је својом љепотом и величином изазвао неописану радост и усхићење ученика. Након разгледавања храма, целивањем иконе Богородице Тројеручице и фотографисањем завршили смо посет храму и упутили се у вечерњим сатима у манастир Раковица. Поред дивних речи о историји манастира сви заједно смо се поклонили гробовима патријараха Димитрија и Павла. Напуштајући ову светињу крећемо пут Фрушке Горе тачније у преноћиште «Норцев» носећи речи патријарха Павла: «Будимо људи». Осванула је субота четрнаести мај. У осам сати крећемо у манастир Велику Ремету гдје нас дочекује отац Стефан који нас својим дивним и топлим речима упознава са овом светињом говорећи најмлађима о љубави Божијој и о ширини људског срца које треба да буде место љубави како према свету тако и према самом Господу. Након надахнутих ријечи оца Стефана које су биле тема касније у аутобусу своје путовање настављамо манастирима: Круишедол, Гргетег и Ново Хопово. У свим наведеним светињама ученици и наставници,

сви заједно били смо одушевљени како лепотом тако и поретком који влада у манастирима. Завршавајући посете планираним светињама одлазимо на Стражилово на гроб нашег песника Бранка Радичевића, код кога наставница српског језика говори о Бранку и његовом пјесничком остварењу, прераној смрти и љубави према Карловцима и жељи да почива на Стражилову. Опраштајући се од Стражилова и од свих посећених светиња враћамо се назад у Моравице, али не остављамо посећено већ га носимо у својим срцима и душама да нас греје, храбри и подиже кад клонемо, да нам покаже пут ко смо, шта смо и куда идемо. Нашу радост свакако су употпунили и наставници који су исказали посебну жељу да буду са својим ученицама на поклоњењу српским светињама.

Прослава храмовне славе у Огулину | 09. мај 2016. |

Празник Светог великомученика и побједоносца Георгија је радосно прослављен на подручју парохије огулинске у Огулину. Вјерни народ се сабрао на Свету Литургију и прославу храмовне славе у Огулину. Прослави су присуствовала и дјеца из школа која похађају наставу православне вјеронауке. После Свете Тајне причешћа преломљен је славски колач и освећено је славско кољиво поводом храмовне славе, а и колачи и кољива свечара који прослављају Светог Георгија заштитника свога дома. По завршетку Св. Литургије сви присутни су се послужили у порти храма.

АДРЕСАР

ПРАВОСЛАВНА ЕПАРХИЈА ГОРЊОКАРЛОВАЧКА

Славе Рашкај 14; 47 000 Карловац; Република Хрватска

телефон: 00385 (0)47 642 531; факс: 00385 (0)47 642 532; e-mail: episkop@eparhija-gornjokarlovacka.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У КАРЛОВЦУ (I)

ПРОТОЈЕРЕЈ-СТАВРОФОР
САВКИША СИМАКОВИЋ

Тина Ујевића 5; 47 000 Карловац

tel: mob: +385 (0)95 87 87 197
fax: e-mail: simakovic@gmail.com

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У РИЈЕЦИ (I)

ПРОТОЈЕРЕЈ-СТАВРОФОР
АНЂЕО КОСТИЋ

Ивана Зајца 24/1; 51 000 Ријека

tel: +385 (0)51 335 399 mob: +385 (0)91 514 82 50
fax: +385 (0)51 324 160 e-mail: spco-na-rijeci@ri.t-com.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ПУЉИ

ПРОТОЈЕРЕЈ-СТАВРОФОР
ГОРАН ПЕТКОВИЋ

Перој 19; 52 215 Водњан

tel: +385 (0)52 520 654 mob: +385 (0)98 979 30 38
fax: +385 (0)52 520 654 e-mail: spco_pula@yahoo.com

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У КАРЛОВЦУ (II)

ПРОТОНАЈЗЕСНИК
МИЛАНДРАГ СТОКАНОВИЋ

Амброза Враницанија 6; 47 000 Карловац

tel: mob: +385 (0)99 776 776 9
fax: e-mail: milidrag.stokanovic@gmail.com

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У РИЈЕЦИ (II)

ЈЕРЕЈ
ЈОВАН ГАЛАМИЋ

Ивана Зајца 24/3; 51 000 Ријека

tel: +385 (0)51 335 399 mob: +385 (0)95 723 356 4
fax: +385 (0)51 324 160 e-mail: jovan.galamic1@gmail.com

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ОГУЛИНУ

ПРОТОЈЕРЕЈ
ЛИЈАН СНАЈИЋ

Б. Франкопана 16; 47 300 Огулин

tel: +385 (0)47 532 475 mob: +385 (0)98 130 05 31
fax: +385 (0)47 532 475 e-mail: spco-ogulin@live.com

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У КАРЛОВЦУ (III)

ПРОТОНАЈЗЕСНИК
ПРЕДРАГ СУШИЋ

др Милана Немичића 10; 47 000 Карловац

tel: mob: +385 (0)95 871 62 69
fax: e-mail: predragsusic@yahoo.com

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ГОСПИЊУ/САНАЉАНУ

ЈЕРЕЈ
ДРАГАН АНХАЈЛОВИЋ

Ул. Специјалне Јединице Полиције 16; 53 000 Госпић

tel: mob: +385 (0)97 668 264 1
fax: e-mail: dragan.bn.gk@hotmail.com

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ДОЊЕЈАЈ ЛАПЦУ

ЈЕРЕЈ
ПРЕДРАГ ПАНТЕЈАНЋ

Маршала Тита 11; 53 250 Доња Лапац

tel: +385 (0)53 765 154 mob: +385 (0)99 596 25 69
fax: +385 (0)53 765 154 e-mail:

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У КОЛАРИЋУ

ПРОТОНАЈЗЕСНИК
ЗЕЉКО ВИДАКОВИЋ

Коларић 67; 47 220 Војини

tel: +385 (0)47 883 519 mob: +385 (0)99 201 40 15
fax: +385 (0)47 883 519 e-mail: zeljkovidakovic19@yahoo.com

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У С. МОРАВИЦАМА

ПРОТОЈЕРЕЈ-СТАВРОФОР
ЈЕЛЕНКО СТОЈАНОВИЋ

Докмановићи 10; 51 325 Моравице

tel: +385 (0)51 877 137 mob: +385 (0)98 801 051
fax: +385 (0)51 877 137 e-mail: spco-moravice1@net.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ГРАЧАЦУ

ПРОТОНАЈЗЕСНИК
МАКСИМИЈАНОВИЋ

К. Степинца 82; 23 440 Грачац

tel: +385 (0)23 789 08 64 mob: +385 (0)95 509 43 28
fax: +385 (0)23 789 08 64 e-mail: maksimovic79@net.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ТОПУСКОЈ

ПРОТОЈЕРЕЈ
ЛИЈАЕ РИСТИЋ

Прилаз г. Драшковића 2а; 44 415 Топуско

tel: +385 (0)44 733 329 mob: +385 (0)91 585 05 46
fax: +385 (0)44 733 329 e-mail: parohija.topusko@gmail.com

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ДРЕЖНИЦИ

ПРОТОЈЕРЕЈ
ЛИЈАШ ОРЕЉ

Сломендом бб; 47 313 Дрежница

tel: +385 (0)47 566 179 mob: +385 (0)98 983 35 38
fax: +385 (0)47 566 322 e-mail: spco@dreznica.net

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ПАЈШКОЈ

ПРОТОНАЈЗЕСНИК
ГОРАН САВНИЋ

Прве гардијске бригаде 1/а; 47 304 Плашки

tel: +385 (0)47 573 456 mob: +385 (0)95 880 36 36
fax: +385 (0)47 573 456 e-mail: goranslavnic@gmail.com

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ГАЈНИ

ПРОТОЈЕРЕЈ
СЛОБОДАН ДРАКУЉИЋ

Хрватска 20; 44 400 Глина

tel: +385 (0)44 880 615 mob: +385 (0)98 977 17 32
fax: +385 (0)44 880 615 e-mail: slobodandrakulic1977@gmail.com

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У КОРЕНИЦИ

ПРОТОНАЈЗЕСНИК
НИКОЛА МАЛОБАБИЋ

Девете гардијске бригаде 26; 53 230 Кореница

tel: +385 (0)53 756 367 mob: +385 (0)95 806 18 38
fax: +385 (0)53 756 367 e-mail: nmalobabic@gmail.com

МАНАСТИР РОЂЕЊА Св. ЈОВАНА У ГОМИРЈУ

АРХИМАНДРИТ
ЛИЈАНАО (БУЋЧЕВИЋ)

Рибњак 23; 51 327 Гомирје

tel: +385 (0)51 878 188 mob: +385 (0)91 781 43 14
fax: +385 (0)51 878 188 e-mail: manastir.gomirje@hotmail.com

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ПЕТРИЊИ

ПРОТОЈЕРЕЈ
САША УМИЋЕВИЋ

Владимира Назора 13; 44 250 Петриња

tel: +385 (0)44 813 419 mob: +385 (0)95 511 46 69
fax: +385 (0)44 813 419 e-mail: sasa_umicevic@live.com

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ОТОЧУ

ПРОТОНАЈЗЕСНИК
САЈЋАН НИКИЋ

Трг др. Франје Туђмана 5; 53 220 Оточац

tel: +385 (0)53 771 285 mob: +385 (0)98 900 21 71
fax: +385 (0)53 771 285 e-mail: jerejsladjan@gmail.com

ЛИЈА. БОГОРОДИЦЕ ТРОЈЕРУЦИЦЕ У Д. БУДАЧКОЈ

АРХИМАНДРИТ
НАУМ (ЛИЈАКОВИЋ)

Доњи Будачки 6; 47 242 Крњак

tel: +385 (0)47 718 206 mob: +385 (0)99 744 00 29
fax: +385 (0)47 718 206 e-mail: manastir.trojerucica@gmail.com

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У КОСТАЈНИЦИ

ПРОТОЈЕРЕЈ-СТАВРОФОР
ДАЛБОР ТАНАСИЋ

Даворина Трстењака 5; 44 430 Костајница

tel: +385 (0)44 851 206 mob: +385 (0)91 565 69 54
fax: +385 (0)44 851 206 e-mail: dalibortanasic76@gmail.com

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ДВОРУ

ПРОТОЈЕРЕЈ-СТАВРОФОР
РАДОСЛАВ АНЂЕЈАНЋ

Миле Б. Чађе 46; 44 440 Двор

tel: +385 (0)44 871 811 mob: +385 (0)98 56 36 13
fax: +385 (0)44 871 811 e-mail: spc.co.dvor@gmail.com

УРЕДНИШТВО ЧАСОПИСА

СВЕТИ САВА
ГОРЊОКАРЛОВАЧКИ

Амброза Враницанија 6; 47 000 Карловац

tel: +385 (0)47 642 531 mob: +385 (0)99 744 00 29
fax: +385 (0)47 642 532 e-mail: naum.m89@gmail.com

